

MČASOPIS MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH MODERNÍ DIVADLO

BŘEZEN — DUBEN 2026
4. ČÍSLO

ROZHOVOR
LENKA VEVERKOVÁ
A MARTIN SATORANSKÝ:
HLEDAT PŘÍBĚHY,
V NICHŽ SE MŮŽE POZNAT
VÍC NEŽ JEDNA
GENERACE

LÉKAŘKOU
V ZEMÍCH, KDE
PÍSEK VHÁNÍ
SLZY DO OČÍ

FESTIVAL
MLADÝCH TVŮRCŮ
NOVÁ KOMEDIE

DOKTORKA
Z DOMU TRUBAČŮ

NEŽ HVĚZDY ZAPADNOU

NOVÁ
DUBEN 2026

13. PONDĚLÍ

14. ÚTERÝ

18. SOBOTA 18.00 – 19.00

19. NEDĚLE

20. PONDĚLÍ

21. ÚTERÝ

22. STŘEDA 17.00 + 19.30

24. PÁTEK 17.00 – 19.00

25. SOBOTA

KOMEDIE

VŠECHNA PŘEDSTAVENÍ A AKCE
SE KONAJÍ V DIVADLE KOMEDIE,
JUNGMANNOVA 15/1, PRAHA.
ZAHRAŇIČNÍ PŘEDSTAVENÍ
(KROMĚ SLOVENSKÝCH) JSOU
TITULKOVÁNA DO ČEŠTINY.

KLUCI
Eugenia Balakireva
podle románu D. Stuarta
režie Krzysztof Zygucki, Teatr Śląski
im. St. Wyspiańskiego, Katowice, Polsko
+ Debata s tvůrci po představení

SLUČITELNÉ DÍLY
Tomáš Ráliš
režie Tomáš Ráliš, Klicperovo divadlo,
Hradec Králové
+ Lektorský úvod před představením

JAK NA AUTORSKÉ DIVADLO
(PRO TEENAGERY A JEJICH RODIČE)?
masterclass, vstup zdarma

HEJ, POOKIE!
Alžbeta Vrzgula
režie Alžbeta Vrzgula,
Divadlo J. G. Tajovského, Zvolen, Slovensko
+ Debata s tvůrci po představení

RAPSODIE
Kateřina Letáková, Eliáš Gaydečka,
Adéla Čermáková
režie Kateřina Letáková, Eliáš Gaydečka,
Jihočeské divadlo, České Budějovice
+ Lektorský úvod před představením

ENDSIEG/DOBYTÍ
Elfriede Jelineková
režie Dávid Paška, Divadlo Malá scéna,
Bratislava, Slovensko
+ Debata s tvůrci po představení

THE BLACK RIDER
Tom Waits, William S. Burroughs,
Robert Wilson
režie Veronika Kos Loulová,
Městská divadla pražská
+ Lektorský úvod před představením

AGNETHA VOLÁ S.O.S.
Pavel Klusák
režie Josef Doležal, Národní divadlo
moravskoslezské, Ostrava

**NA POMEZÍ ŽURNALISTIKY
A DIVADLA**
workshop, vstup zdarma,
nutná registrace

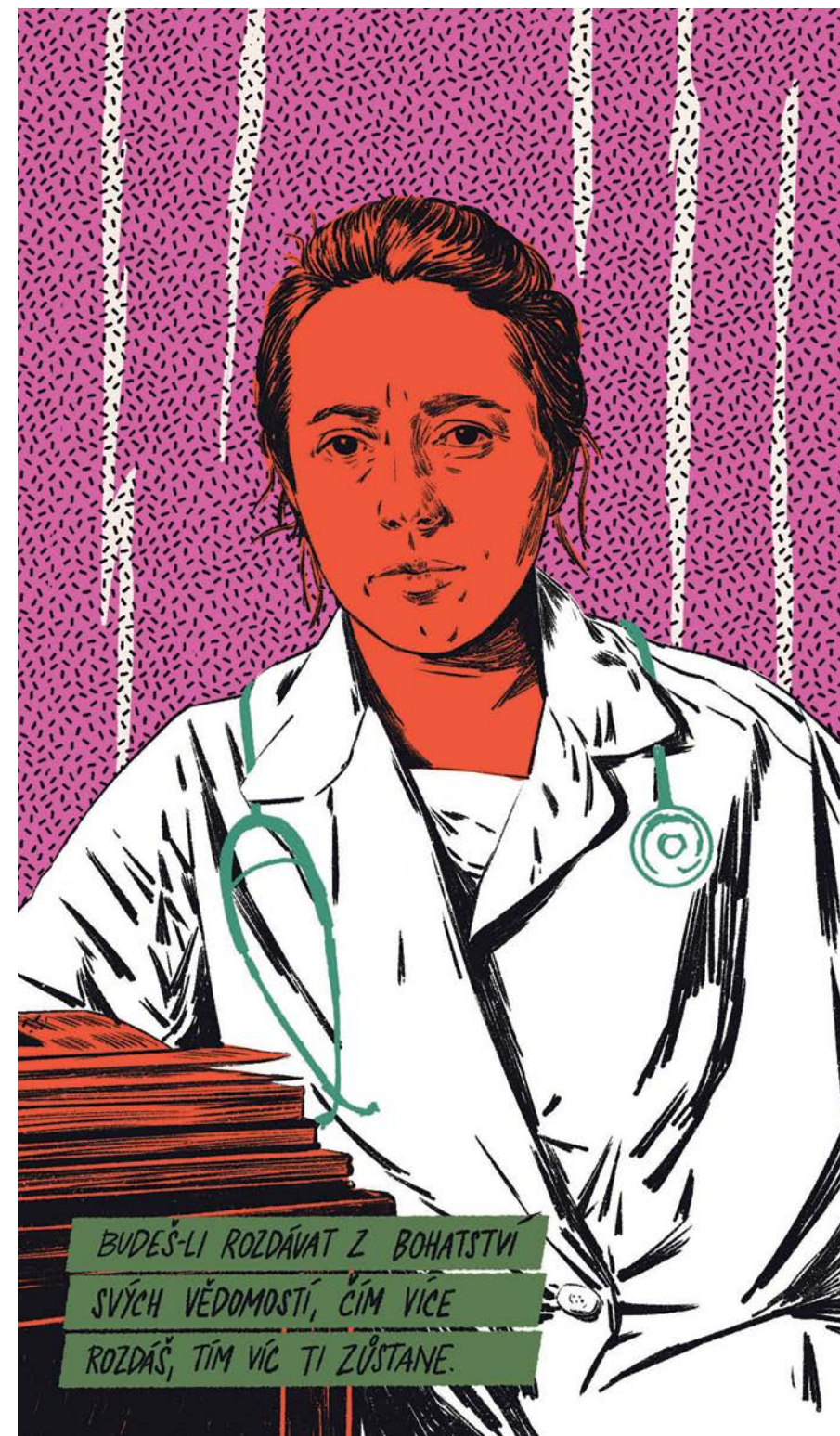
RETROTOPIA
Felix Hafner, Jennifer Gisela Weiss
režie Felix Hafner, Jennifer Gisela Weiss,
Institut für Medien, Politik & Theater
a Kosmos Theater, Vídeň, Rakousko
+ Debata s tvůrci po představení

**SMRADLAVÝ KONCERT
NA ČTYŘECH NOHÁCH**
Alice & Davide Sinigagliaovi, Itálie
+ Closing party

VLASTA KÁLALOVÁ

3

LÉKAŘKA,
KTERÁ LÉČILA TĚLA
I DUŠE, I KDYŽ SAMA
PROCHÁZELA
TEMNOTOU

DANA LÉDL tvoří pod jménem Myokard. Její autorská tvorba se vyznačuje osobitým stylem plným humoru, sarkasmu a kritického pohledu na společnost. Zkoumá tematiku ženskosti, vztahů a jak okolní svět – a jeho očekávání – formuje naše každodenní prožívání. Její tvorba zahrnuje ilustrace knih, knižních obálek, titulních stran časopisů, editorial ilustrace pro česká a zahraniční nakladatelství. Spolupracuje s oděvními značkami, urbanisty, hudebníky. Širší veřejnost ji zná především díky obálkám pro časopis Respekt, za které byla nominována na ocenění Czech Grand Design.

MODERNÍ DIVADLO Časopis Městských divadel pražských. Šéfredaktorka Hana Dolejší Lehečková (moderni.divadlo@m-d-p.cz). Korektury Jana Křížová. Grafika Roman Černohous. Ředitel MDP Daniel Přibyl, umělecký šéf Marián Amsler. Zřizovatel Magistrát hlavního města Prahy. Registrováno MK ČR pod číslem E 16755. Zdarma k dostání v divadlech ABC, Komedie a Rokoko, elektronická verze na www.mestskadivadlaprazska.cz. ISSN 2571-1423. Náklad 20 000 výtisků. Tisk: Czech Print Center. Dvouměsíčník. Číslo 4, ročník 20. Datum uzávěrky 15. 2. 2026. Vychází 6. 3. 2026. Na titulní fotografii jsou Marie Anna Myšíčková a Ladislav Bédi. Foto Patrik Borecký. Příští číslo vyjde 8. 5. 2026.

PARTNER

bnt attorneys
in CEE

ZŘIZOVATEL

PRA
H
A
PRA
GUE
PRA
GA
PRA
G

HLEDAT PŘÍBĚHY. V NICHŽ SE MŮŽE VÍC POZNAT JEDNA GENERACE

→ SPOLU S NOVÝM UMELECKÝM VEDENÍM NASTALA V MDP AJ OBRODA DRAMATURGIE, KTOREJ TÝM SA ROZRÁSTOL O DVE V ODBORE ETABLOVANÉ OSOBNOSTI, LENKU VEVERKOVÚ A MARTINA SATORANSKÉHO. O TOM, ČO MAJÚ ZA SEBOU, SVOJICH PLÁNOCH, VÍZIÁCH, ALE AJ NÁZORoch NA UMENIE A SPOLOČNOSŤ, ÚLOHU DRAMATURGIE V SÚČASNOM DIVADLE, HOVORILI PRIAMO, ÚPRIMNE A TREFNE. A ROVNAKÉ NASADENIE A RAZANCIU PREUKAZUJÚ AJ PRI PRÁCI NA AKTUÁLNYCH INSCENÁCIÁCH MDP.

Obaja máte za sebou výrazné tituly v rôznych divadlách, so širokým žánrovým registrom. Ktoré skúsenosti boli pre vás ako dramaturgov formujúce a kde vidíte zásadný kariérny zlom?

Lenka Veverková Myslím, že jsem dlouho byla vnímána jako „ta z rozhlasu“ a žádné divadelní nabídky mi nepřicházely. Je to přirozené, deset let v Českém rozhlasu člověka profesně jasně ukotví, udělá si jméno. K rozhlasové práci jsem ale přizvala řadu

FOTO: PATRIK BORECKÝ

Lenka Veverková

divadelních tvůrců a tvůrkyň, a někteří mě později přivedli k divadlu, ne však jako dramaturgyni, ale jako autorku. Před dvěma lety tak začala spolupráce s Tomášem Dianíškou, pro kterého jsem napsala scénář k novocirkusové inscenaci *Národní sbírka zlozvyků*, a zároveň jsme na motivy našeho audioseriálu *Sněženky a gangsteři* připravili inscenaci *Noc zlomených nebtů* také v jeho režii. Matěj Samec s Tomášem Rálišem mi nabídl, abych pro MeetFactory napsala adaptaci Welshových *Nočních můr s čápem marabu*. Právě tyto spolupráce pro mě byly zlomové a já se postupně začala v divadle objevovat i v roli dramaturgyně – možná proto, že si lidé začali spojovat moji práci s širším tvůrčím záběrem než jen s rozhlasem.

Martin Satoranský Asi neurčím jeden konkrétní zlomový moment. Velký předěl bylo samozřejmě první angažmá – člověk vpluje do divadelního provozu a zjistí, jak nepřipravený na něj vlastně je. A to navzdory perfektnímu pedagogickému vedení. V Hradci Králové jsem měl štěstí na skvělé režiséry, ať už to byli Jan Frič, Michal Hába, Ondřej Štefaňák, Barbara Herz, Jan Holec, Tomáš Ráliš, či mnoho dalších. Od všech jsem se něco naučil, nasával jejich

přístup k divadlu a to vše si pak přenášel do dalších prací. Za zlom považuji určité i přechod do Prahy, kde jsem měl hned na začátku štěstí při skvělé a formující spolupráci s Veronikou Kos Loulovou.

Čo bolo pre vás rozhodujúce pri prijatí ponuky MDP?

LIV Odejít po tolika letech z rozhlasu pro mě nebylo jednoduché. Věděla jsem, že tím nevyměňuji jen jednu instituci za druhou, ale vstupuji do prostoru, kde se budu muset znovu učit, hledat své místo a přijmout určitou míru nejistoty. Na nabídce uměleckého šéfa Mariána Amslera mě zaujalo především jeho přemýšlení o divadle a kam divadlo chce umělecky směřovat. Spolu s ním do MDP nastoupil jako kmenový režisér Tomáš Ráliš. Jejich osobnosti pro mě byly v rozhodování klíčové. Jsou to lidé, s kterými chci pracovat, protože jsou inteligentní, klidní a nestaví do popředí své ego. Pracuji s jasnou vizí, ale zároveň vytvářejí prostor pro otevřený dialog. Nepotřebují nic prosazovat silou, dávají velkou míru volnosti všem svým spolutvůrcům a také dramaturgům. Bylo pro mě zásadní mít vedle sebe kolegy, kteří mají zájem o věcech komunikovat a respektují názory ostatních.

MS Těch důvodů bylo rozhodně víc. Říká se, že člověk by měl po sedmi letech změnit místo. Asi na tom něco je, já jsem cítil, že se moje tvůrčí já vyčerpává, že najít entuziasmus, který se snažím vždycky do práce vetknout, mě stojí víc a víc energie. Důvěrně znáte své kolegy a také víte o jejich přednostech a limitech, a někdy tvůrčí debata přeroste do osobních sporů. A já dokážu být hodně cholerický a netrpělivý. Potřeboval jsem prostě změnu, nejen z profesních, ale i osobních důvodů. Jistě, že roli hrál i fakt, že MDP jsou lukrativním renomovaným místem. Důležité rozhodně bylo i to, že nabídka přišla přímo z divadla. Že si člověk připadá chtěný pro to, jak k práci přistupuje, jaká témata ho zajímají, jaká estetika je mu blízká. Do toho stačí připočíst, že váš oblíbený autor a režisér je také zaměstnán v této instituci, a na souhlas s nabídkou je zaděláno.

Lenka, v čom t'a práca v rozhlasu obohatala pre divadlo a naopak?

Práce ve velké instituci mě naučila multitaskingu a zvládání mnoha projektů současně. V jednom roce jsem mnohdy dramaturgicky stála za deseti rozhlasovými hrami, několika seriály a mnoha četbami na pokračování. Šlo mi ale o to, aby jednotlivé projekty nebyly jen „další v řadě“, ale aby k nim vznikaly smysluplné doprovodné materiály, promyšlená komunikace a jasná koncepce, která je odliší. Přirozeně jsem se tak posunula od čistě dramaturgické práce do role producentky, v níž v rozhlasu na částečný úvazek stále působím. To se snažím přenášet i do divadla. Inscenace pro mě není jen dalším titulem na repertoáru, nekončí pro mě premiérou. Práce na ní pokračuje i mimo jeviště: v programu, dramaturgických úvodech, promo videích a podcastu. Chci, aby všechny její vrstvy mluvily stejným jazykem a podporovaly jeden společný tvar. V divadle jsem si uvědomila, jak cenná je soustředěná dramaturgická práce s herci nad interpretací textu, od hledání významů, podtextů nebo rytmu. Právě pro tento jiný typ práce se jako producentka a dramaturgyně snažím v rozhlasu hledat co nejvíce prostoru, i když v provozu často není samozřejmá.

Martin, nastal šok, respekt či strach z kolosu v MDP, například proti hrádeckej Besede?

Respekt jsem určitě měl, nervózní jsem byl taky, ale strach a šok se nedostavily. Jistě, hrádecká Beseda je malá, ale třeba Klicperovo divadlo je sál srovnatelný s divadlem ABC.

Tvorba dramaturgických plánů se zde řídí podobnou logikou a my jsme se pokoušeli o ambiciózní dramaturgii, která se v mnoha ohledech podobala dramaturgii MDP. Na co si doteď zvykám, je element třetího prostoru. Uvažovat v rovině hlavní scény – studiová scéna je vlastně jednoduché. Ale kombinatorika zahrnující tři souběžná obsazení, prolínání jednotlivých titulů ve třech domech a snaha vše sevřít do alespoň trochu smysluplného celku, to je náročné a před tím rozhodně respekt mám.

S akými víziemi a ambíciemi vstupujete do dramaturgie MDP?

LV V rozhlase jsem se věnovala především rozvoji původní české autorské tvorby – dramatické a prozaické. V MDP chci na tuto zkušenost navázat. Ráda bych se dramaturgicky podílela na vzniku původních her českých dramatiků a dramatiček, ale také oslovila autory a autorky, kteří s divadlem ještě přímou zkušenost nemají. Velmi mě lákají i adaptace současné české a světové literatury, takže mě těší, že v letošní sezóně pracuji na inscenacích podle románů Michela Houellebecqa či Édouarda Louise.

MS Chtěl bych, aby MDP byla kvalitní instituce veřejné kulturní služby, což asi nezní moc sexy, ale rozhodně to není malá ambice. Jde o víc než jen vytvářet inspirativní repertoár (což samo o sobě není málo). Vyžaduje to aktivitu, sledování dění kolem sebe, vnímat pnutí ve společnosti, její trápení a z hlediska praktického naplnění i jistou flexibilitu a schopnost na ně reagovat, rozšiřovat program i o další paradivadelní a nedivadelní formáty – ať už diskuse, kvalitní doprovodný program pro školy, nebo třeba pronikání programu mimo prostory divadla a intervence do veřejného prostoru. A moc bych si přál, aby se nám toto všechno dařilo naplňovat tak strhujícím způsobem, že si diváci vytvoří k MDP silný vztah, přijmou nás za vlastní a budou se na tomto kvasu sami aktivně podílet.

Cítíte, že má dramaturgia v MDP pozici rovnocenného partnera v diskusii o podobě stavby repertoáru (tak ako to spomínal Marián Amsler v MD č. 1/2025)?

LV a **MS** (*shodně*) Určitě!

LV Každý týden se scházíme všichni dramaturgové, kmenoví režiséri, umělecký šéf i ředitel divadla a společně diskutujeme

o titulech nadcházejících sezon, o možných spolupracovnících i o dlouhodobém směřování repertoáru. Každý má prostor přinášet vlastní podněty či pochybnosti. Vzhledem k šíři generačních, estetických i názorových pohledů je to někdy komplikované, zároveň je pro mě důležité, že se shodujeme v základním hodnotovém rámci – v tom, jak přemýšlíme o roli divadla ve vztahu k současnému světu a společnosti. Sdílíme představu, že divadlo má být otevřeným a živým místem, které se aktivně vztahuje k tomu, co se děje kolem nás.

MS Po půl roce mohu směle říct, že dramaturgie má v diskusi zásadní význam a v tomto ohledu Marián Amsler beze zbytku naplňuje svá slova. A myslím, že o tom svědčí i fakt, že jako dramaturgyně a dramaturgové tvoříme poměrně velký tým. Ve spojení se třemi de facto kmenovými režiséry to vytváří poměrně unikátní prostředí, které je mimořádně inspirativní. A věřím, že je to snad i při pohledu zvenčí znát.

Lenka, máš za sebou d'alšiu spoluprácu s Tomášom Rálišom na adaptácii románu Zničit. Reflektujete (okrem iného) situáciu vyhorených mužov v strednom staršom veku. Aký odkaz inscenáciou posielala ale publiku MDP ako žena, dramaturgička a predstaviteľ'ka generácie Y, občianka, demokratka etc.?

Houellebecqovo *Zničit* vypráví o světě, v němž se ztrácí všechny jistoty: klesá důvěra v politiku, v média, v rodinné i partnerské vztahy, ale i ve vlastní tělo a signály, které nám vysílá. Čtu ten příběh jako jisté varování před tím, co se stane, když se příliš dlouho odkládají emoce a vztahy. Zároveň je to pro mě příběh o smíření. Láska se tu neobjevuje jako velké gesto nebo romantický ideál, ale jako něco, co přichází až ve chvíli, kdy se všechno ostatní začne rozpadat. V době workoholismu a neustálého tlaku na výkon je pro mě naše inscenace připomínkou, že skutečná síla spočívá v ochotě zpomalit, přijmout vlastní křehkost a znovu se vztáhnout k druhým.

Martin, podaril sa ti s Veronikou Kos Loulovou mimoriadny počin – adaptovať The Black Rider. V čom tkvela najväčšia dramaturgická výzva a ako ťa posunula v odlišnej aktuálnej práci na Doktorce z domu Trubačů? Mimochoďom, oba tituly akcentujú silne ženskú otázku.

Mě vždycky na divadle (a nejen na něm) přitahovaly silné hrdinky a akcent na ženské otázky. Spolupráce s Veronikou byla v mnoha ohledech výjimečná, od začátku mě vzala do hry jako partáka, pro oba z nás to ostatně byla nová zkušenost – já se vyrovnával s úplně jiným přístupem k režii a ona se zase poprvé potýkala s činoherními herci. Bylo velmi inspirativní, jak Veronika k textu přistupuje, začínala od obrazu a situaci pak postupně dotvářela. Při našich nekonečných diskusích jsem díky ní začal chápat, jak mohou někdy okolnosti utvářet dialog mezi mužem a ženou, jakou roli hrají výška, věk, temperament. Zkrátka možná neuvědomělá a nezáměrná mužská fyzická dominance. A to nejsem žádný ranář. A teď k *Doktorce* – Vlasta Kálalová se musela jako žena proklestit ryze mužským územím a překonávat neuvěřitelné množství předsudků a překážek. Nestálo to dávat standardní výkony, musela podávat výkony mimořádné. To, že mi spolupráce s Veronikou dokázala v mnoha ohledech přiblížit, jak se ona jako žena v pracovním prostředí a v dialogu se svými mužskými kolegy může cítit – a to i přesto, že mluvím s lidmi podobného smýšlení –, se mi, myslím, do práce na *Doktorce* z hlediska témat, kterých se hra a inscenace dotýkají, může hodně hodit.

Čo najpodstatnejšie priniesla do divadla nová mladšia generácia tvorcov? V čom sa podľa vás odlišuje od predchádzajúcej a súčasne tej novej nastupujúcej – proste križovatka „boomeri–mileniálové–gen Z“?

LV Na generaci Z obdivuji jejich otevřenost v komunikaci o pracovních podmínkách, o penězích a svých hranicích. Je inspirativní, že pro ně kariéra není jediným měřítkem úspěchu a že víc přemýšlejí o rovnováze mezi prací a volným časem. Zároveň mám pocit, že to není pouze generační záležitost, ale stoupající tendence v oboru. I tvůrci střední generace dnes stále častěji otvírají otázky férových podmínek, transparentnosti a odpovědnosti institucí.

MS Za mě je to jednoznačně přístup k tvůrčí práci. Dopusťm se teď generalizace a brutálního zobecnění, ale vidím dělič čáru v přístupu tvůrců, která se klene mezi daty narození. Neplatí to beze zbytku, ale moji vrstevníci a mladší kolegové mají daleko kolektivnější přístup k inscenační práci. Na

FOTO: PATRIK BORECKÝ

Martin Satoranský

zkouškách se nemusí křičet, všichni tvůrci jsou pro ně partneři do diskuse. Není u nich tak výrazný autoritativní přístup, přestává platit, že „až pod tlakem vznikají diamanty“. Míň se setkávám s přístupem, že divadelní prostředí musí být kruté, že je to konkurenční boj. Mně osobně je taky spíše bližší přístup, že kolega je kámoš, ne „žrádlo“. Promítají do své práce daleko víc svá osobní témata. Možná větší apel na sociální otázky? A zároveň si všímám, že pro mnoho tvůrců je úsilí upřeno spíš na nějaký silný, sdílený zážitek, který propojuje jeviště a hlediště.

Máte svoje osobné dramaturgické výzvy? Ak áno, z akých kontextov vychádzajú? Provokuje vás myšlienka generačných výpovedí, ktorými chcete oslovit' svojich vrstovníkov, prípadne generáciu staršiu, alebo mladšiu?

LV Zajímá mě, jak může umění reflektovat téma duševních onemocnění a život lidí na okraji společnosti. Blízké jsou mi texty, jež spojují osobní osud s širším společenským kontextem, jako je například novela Hany Lehečkové *Svatá hlava*, která sleduje příběh mladého muže se schizofrenií

vrstevníci, ale aby i starší nebo mladší generace prostřednictvím takových jevištních výpovědí pochopily nebo nahlédly, co ty mladší/starší/nás trápí a jaké máme cíle a ambice. Což není lehké – a ano, je to výzva.

Sú diváci MDP pripravení na otvorenú debatu nad takýmito spoločenskými otázkami? Je to aj vaša ambícia a snaha, máte s tým skúsenosti?

LV MDP s diváky dlouhodobě pracují skrze konkrétní projekty a formáty – ať už je to festival *Měsíc Ukrajiny*, nebo formát *Safe spaces*. Na repertoáru se pravidelně objevují inscenace, které reflektují queer témata, otázky identity, rovnosti, feminismu či odpovědnosti jednotlivce vůči společnosti. Moje uvažování je hodně formované prací ve veřejnoprávním médiu, kde se člověk přirozeně učí přemýšlet o odpovědnosti vůči veřejnosti. Divadlo a vlastně jakékoliv umění jsou pro mě vždycky politické. Nemusejí komentovat aktuální politiku přímo, vždycky by ale měly nějakým způsobem vypovídat o tom, v jakém světě žijeme a jaké hodnoty považujeme za důležité.

MS Já pevně věřím, že ano. A ambicí to určitě je, jsem přesvědčen, že bez takového dialogu nemá moc smysl divadlo dělat. Zároveň je vedle připravenosti diváků na diskusi nutné umět pro ni připravit podmínky. Poskytovat správné impulzy, mluvit jazykem, kterému naši diváci rozumějí. Důležité přece není to, co říkám, ale co ten druhý slyší, a my nemůžeme odpovědnost za to, že jsme srozumitelní, přenášet jen a pouze na diváky. Je třeba se ptát, proč někteří do divadla neprijdou a dialogu se nezúčastní. Zároveň nejsem naivní, je mi jasné, že ne s každým se lze domluvit. To je prostě třeba respektovat. Ale jen přesvědčovat přesvědčené taky nemá moc smysl. Jak tedy takového dialogu docílit? Možná občas trochu riskovat? Možná provokovat? Jednoznačný recept nemám, ale určitě je třeba jej hledat.

vyrůstajícího v sociálně slabém prostředí. Dlouhodobě mě zajímají otázky postavení žen v české společnosti či téma nedostupného bydlení. Spíš než generační výpověď mě láká hledat příběhy, v nichž se může poznat víc než jedna generace.

MS Prošel jsem klasickým činoherním školením, mnoho z těchto výzev jsou kanonická dramatická díla. Snažím se dělat si výzvu z každého tvůrčího úkolu. Když nic jiného, tak abych předešel upadnutí do rutiny a prostého „odškrtnutí v to-do listu“. Takovou osobní výzvou je, aby věci, na kterých dělám, zasekly dráp a diváci o nich pak ještě dlouho přemýšleli. Diváci nepotřebují odpovědi nebo knížecí rady, ale chci, aby jim dlo dobře zformulovalo otázku a tím otevíralo prostor pro debatu. Zároveň si myslím, že je podstatné a férové, aby divák věděl, z jakých pozic tvůrce k látce přistupuje (což je částečně i odpověď na oblíbenou otázku, proč to vlastně hraji). Ale když bych měl přece jen jednu věc jmenovat, v hlavě mám už delší dobu takovou představu jevištního ztvárnění Steinbeckova románu *Na východ od ráje*.

Co se týče myšlenky generačních výpovědí, je fajn jim nacházet v repertoáru prostor. A to nejen proto, aby se oslovili

Ptala se **EVA KYSELOVÁ**
autorka je teatroložka a pedagožka

VLASTA
KÁLALOVÁIMPERÁTORA
Z JIHOČESKÉ VÍSKYVlasta Kálalová na entomologické
výpravě pro sbírky Národního muzea,
2. polovina 20. let

FOTO: SOKA PÍSEK

ŘÍKALI JÍ ČESKÝ ALBERT SCHWEITZER. MLUVILA 12 JAZYKY. SEDM LET VEDLA NEMOCNICI V BAGDÁDU. SBÍRKY NÁRODNÍHO MUZEA OBOHATILA O TISÍCE EXEMPLÁŘŮ VZÁCNÉHO HMYZU, OBLEČENÍ NEBO ŠPERKŮ Z BLÍZKÉHO VÝCHODU. NA KONCI VÁLKY JI POSTIHLA TRAGÉDIE, KTEROU SI MÁLOKDO DOKÁŽE PŘEDSTAVIT. VYŠEL O NÍ ROMÁN. PŘESTO DNES JEJÍ JMÉNO NENÍ PŘILÍŠ ZNÁMÉ. DOKTORKA VLASTA KÁLALOVÁ-DI LOTTI BYLA HOUŽEVNATÁ, CÍLEVĚDOMÁ ŽENA, KTERÁ SE NIKDY NEVZDÁVALA A SVŮJ ŽIVOT ZASVĚTILA POMOCI BLÍŽNÍM.

Ve dvacátých a třicátých letech byla tato výjimečná žena známá v lékařských kruzích i mimo ně, ale po válce už o ní skoro nikdo nevěděl. V sedmdesátých letech o ní Ilona Borská napsala knihu, díky které tato jedinečná osobnost nezmizela z kolektivní paměti.

Román si získal ve své době srdce tisíců čtenářek. Po téměř padesáti letech od prvního vydání *Doktorky z domu Trubačů* je ale potřeba si Vlastu Kálalovou stále připomínat.

KOUZLO ORIENTU

Vlasta Kálalová se narodila 26. října 1896 do rodiny bernartického učitele a nadšeného chovatele králíků Jana Václava Kálala. Jako školačka měla vynikající výsledky, z obecné školy v Bernarticích zamířila do Prahy na gymnázium. Když odmaturovala, uměla už anglicky, německy, italsky, rusky, trochu španělsky a turecky. I přes nesporné jazykové nadání vedly její další kroky na 1. lékařskou fakultu Univerzity Karlovy. Žena studující medicínu byla tehdy ještě vzácnost. Vlasta si navíc vybrala specializaci vyhrazenou do té doby pouze mužům – chirurgii.

Zlomovou událostí pro její další život byla přednáška prof. Jaroslava Hlavy o tropických chorobách. Profesor Hlava se velmi zasazoval o zřízení výzkumného pracoviště v zahraničí, které by tyto nemoci zkoumalo na místě, neboť s rozvojem techniky v dopravě hrozilo zavlečení vzácných patogenů i do Československa. To Vlastu zaujalo. Ve stejné době se náhodou dostala i na přednášku prof. Aloise Musila, známého cestovatele a orientalisty, který procestoval takřka celé východní Středomoří a velmi dobře se orientoval v prostředí arabských a beduínských kmenů. Vlasta byla z jeho výkladu nadšená, zapsala se na semináře arabštiny, turečtiny a perštiny na filozofické fakultě. A zároveň se rozhodla, že výzkum provede sama. A že se tak stane v Iráku.

CESTA NA VÝCHOD

Vlasta Kálalová promovala v roce 1922 s vynikajícím prospěchem. Při slavnostní promoci pronesla svoji řeč o slavném arabském lékaři Rhazesovi. Praktické zkušenosti získávala v Praze, Lounech a v Brně. Stále toužila vyrazit do Orientu, i když měla o tomto záměru jisté pochybnosti: „...*jsm plna nejistoty: je má cesta opravdu potřebnou službou lidu, k němuž jdu? Mám odpor k záluďnostem civilizační činnosti kolonizátorských států. Tento odpor naplnil v posledních měsících mou duši trpkými pochybami,*

je-li vůbec žádoucí jakékoliv evropské průkopnické podnikání v jiných světadílech,“ napsala později ve svém nikdy nepublikovaném spisu *Přes Bospor k Tigridu*.

Zároveň na cestu neměla peníze a banky jí odmítaly poskytnout úvěr. Nakonec pomohla Alice Masaryková, dcera prezidenta T. G. Masaryka, se kterou se znala díky dřívější spolupráci v rámci aktivit Československého červeného kříže. Alice domluvila schůzku se svým otcem, který posléze nařídil poskytnout Vlastě půjčku z fondů prezidentské kanceláře. Celkové náklady nakonec dosáhly výše 244 000 Kčs. Jen pro představu – roční příjem ministra ve vládě činil i s příplatky na bydlení asi 100 000 Kčs. Vlasta Kálalová celou částku splatila vlastními silami do tří let.

V říjnu 1924 Vlasta odjela do Istanbulu, kde si zařídila lékařskou praxi na porodnické klinice Osmara Paši. Na dálku se snažila zajistit si místo v bagdádské Královské nemocnici. Bohužel se jí dostalo negativní odpovědi. V úvahu tak zůstávala pouze soukromá praxe. To ale Vlastu Kálalovou neodradilo a zkraje března 1925 vyjela vlakem z Istanbulu do syrského Aleppa a odtud pak autem přes poušť až do Bagdádu. Cesta jí zabrala asi 15 dnů.

MUSTAUSAF TŠÍKUSLUFÁKIJÁ

Hned po příjezdu narazila na další překážku – irácká vláda se na radu britských poradců chystala zpřísnit podmínky udělování licencí pro lékařskou praxi. Irácké království bylo v roce 1925 formálně nezávislé, reálně si ale bývalá britská mandátní správa udržovala na chod státu obrovský vliv. Je možné, že tímto nařízením chtěli britští úředníci svým krajanům zajistit monopol na lékařskou péči. Vlasta Kálalová si urychleně vyřídila potřebná povolení a na severu města našla prostory pro malou ordinaci. Další komplikací bylo, že její lékařské vybavení bylo stále na cestě, a tak svou praxi začínala pouze s nástroji z příruční lékárníčky.

Vlasta Kálalová měla oproti svým konkurentům obrovskou výhodu – byla žena. Zatímco pro kolegy z oboru to bylo stigma, ze strany místních pacientek se těšila nebývalému zájmu. Pro muslimské ženy bylo

téměř nepřipustné dojit na lékařské vyšetření k muži – svlékání nepřipadalo v úvahu, problematické byly i doteky, bez kterých se jakékoli vyšetření neobejde. Pacientky vyhledávaly lékaře až v případech nejvyšší nouze, kdy už bylo často na záchranu pozdě. Vlasta tak rychle získala věhlas a už po pár měsících si mohla v centru Bagdádu otevřít malou nemocnici, tzv. mustausaf, v domě rodiny Burazanliovy – tedy česky v domě Trubačových. Nápis v arabštině nad vchodem hrdě hlásal: Mustausaf Tšikuslufákijá.

ŽENA MNOHA ZÁJMŮ

Na podzim 1929 přestěhovala svou nemocnici do větších prostor. Pacientů bylo totiž stále víc. Většinu času byla na celý provoz sama, i přesto si ale dokázala najít čas na spoustu dalších aktivit. Na výzvu Národního muzea se pustila do sběru brouků a dalších druhů hmyzu. Domů odeslala několik

FOTO: SOKA PÍSEK

Novorozený Radbor s maminkou
a zdravotní sestrou, 28. 7. 1928

desítek tisíc exemplářů – mezi nimi i dva zcela nové druhy, které nesou její jméno. Navštěvovala archeologická naleziště a vykopávky, pořídila stovky fotografií. Muzejní sbírky obohatila i o exponáty lokálních šperků, keramiky, nádobí nebo oblečení.

Zároveň poznala v Bagdádu i svou životní lásku – Itala Giorgia di Lotti. S ním a jeho ženou Cleofe se seznámila na jaře roku 1926. V srpnu téhož roku Cleofe zemřela na tuberkulózu. Už v lednu 1927 Giorgio požádal Vlastu o ruku. Souhlasila pod podmínkou, že se Giorgio naučí česky. Vzali se 19. července 1927. Další rok se jim narodil syn Radbor, o dva a půl roku později dcera Drahomila Lydia.

NÁVRAT DOMŮ

V létě roku 1931 vyjela rodina na dlouhý výlet do Kurdistanu na severu Iráku, kde se Vlasta nakazila horečkou dengue. Její zdravotní stav se prudce zhoršoval, a tak

nebyla jiná možnost než se vrátit zpátky do Československa. Rodina odjela na jaře následujícího roku. Doma se pak Vlasta zotavovala skoro čtyři roky. Od roku 1936 pracovala pro Československý červený kříž, později se stala vedoucí redaktorkou časopisu *Zdraví lidu*.

Po vyhlášení protektorátu Čechy a Morava se rodina přestěhovala do Vlastina rodného domu v Bernarticích. Zde přečkala v bezpečí téměř celou válku. Jen jednou jim šlo skutečně o život – po atentátu na Reinharda Heydricha v létě roku 1942. Gestapo totiž našlo propojení několika bernartických rodin s parašutisty z výsadku Intransitive. Nechybělo mnoho a celá vesnice zopakovala osud Lidic a Ležáků. Bernartice zůstaly stát, zatčeno a popraveno bylo ale 23 osob.

Hrůzy války se do Bernartic vrátily 8. května 1945. Ten den ve vsi vládlo veselí. Američané už byli v Písku a místní netrpělivě očekávali jejich příjezd. Místo nich se ale dočkali kolony ustupujících jednotek SS. Nastala panika. Od domu doktorky Kálalové, který byl vyzdoben spojeneckými vlajkami, začal střílet nějaký chlapec. Němci ho ihned zabili. A pak nastal masakr, který nepřežili Giorgio, Radbor ani Drahomila. Vlasta Kálalová přežila jen proto, že ji němečtí vojáci považovali za mrtvou.

ŽÍT SAMA

Vlasta Kálalová se zotavila v písecké nemocnici. Do konce života ji trápily potíže s ramenem, které jí rozdrtila kulka. I přes těžká zranění se ihned zapojila do pomoci ostatním. Už v nemocnici se snažila starosti o pacienty odlehčit přetížnému personálu. Později adoptovala několik válečných sirotků. V roce 1946 odletěla do New Yorku na Mezinárodní kongres žen. Následně téměř rok cestovala po USA a přednášela krajanům. Soustředila se zejména na mírovou agendu. Roku 1947 strávila několik měsíců v Norsku. Po návratu do Československa začala v Praze pracovat na chirurgické klinice. Tam vydržela až do roku 1951, kdy jí zdravotní stav už nedovolil dále vykonávat praxi.

Vrátila se do Bernartic, část domu nabídla místním jeslím. Děti doučovala jazyky, překládala. Sama se pak ještě naučila norský a islandský. Německy už do konce života nepromluvila. Zoufale toužila se ještě jednou podívat do Bagdádu. To se jí ale už nepodařilo. Vlasta Kálalová zemřela v písecké nemocnici 14. února 1971. V roce 1992 jí byl udělen in memoriam Řád Tomáše Garrigua Masaryka III. třídy za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva. Roku 1999 po ní byla pojmenována planetka 66934 v prostoru mezi Marsem a Jupiterem.

V padesátých letech si komunistická Státní bezpečnost do spisu, který vedla na Vlastu Kálalovou, poznamenala: „*Za její přílišnou humanitou vzhledem k jejímu vzdělání a znalosti světa by se mohly skrývat i protistátní věci.*“ Začala se o ni zajímat poté, co doktorka Kálalová napsala dopis prezidentu Klementu Gottwaldovi, ve kterém ho žádala o milost pro Miladu

FOTO: SOKA PÍSEK

Tabule na budově nemocnice

Horákovou. Ve svém dopise na rozloučenou píše: „*Jako je nejhanebnějším rysem otročivosti stádné klanění se současným mocným a kydání hany na ty členy národa, jejichž doba přeshla, je projevem zavrženého náhodné zbabělosti, nevyjádříme-li zrale uvážený nesouhlas anebo zabránujeme-li druhým tak včas učinit,*“ a dále pokračuje: „...*snažte se předcházet zlu činně, sotva zpozorujete jeho počátky. Houževnaté úsilí zvládne mnoho, jsme-li proniknuti láskou.*“ Tato slova a celý život Vlasty Kálalové mohou sloužit jako pozitivní příklad a připomínka toho, že je třeba neustupně hájit slabší, být tolerantní a ozvat se proti nespravedlnosti. Třeba proto, aby se nevrátila doba, kdy přílišná humanita bude důvodem k represí státní moci.

MARTIN SATORANSKÝ

autor je dramaturg Městských divadel pražských

ZAJÍMÁ VÁS PŘÍBĚH DOKTORKY
VLASTY KÁLALOVÉ-DI LOTTI?
NAVŠTIVTE INSCENACI
DOKTORKA Z DOMU TRUBAČŮ.

PREMIÉRA
7. BŘEZNA 2026 V ROKOKU.
REPRÍZY
13. BŘEZNA, 20. BŘEZNA NEBO 15. DUBNA.
REŽÍRUJE MICHAL DOČEKAL.

LÉKAŘKOU V ZEMÍCH, KDE

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ PŘIPRAVUJÍ PREMIÉRU DRAMATIZACE KNIHY DOKTORKA Z DOMU TRUBAČŮ, KTERÁ PŘIBLIŽUJE ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH VLASTY KÁLALOVÉ-DI LOTTI – JEDNÉ Z NEJVÝRAZNĚJŠÍCH ŽEN ČESKÉ MEDICÍNY PRVNÍ POLOVINY 20. STOLETÍ. JEJÍ SCHOPNOST LÉČIT A ZÁROVEŇ PŘEKONÁVAT KULTURNÍ BARIÉRY JÍ PŘINESLA RESPEKT A UZNÁNÍ, ZVLÁŠTĚ V DOBÁCH, KDY BYLO NEZVYKLÉ VIDĚT ŽENU-CHIRURGA PRACOVAT MEZI MUSLIMSKÝMI PACIENTKAMI. NÁSLEDUJÍCÍ TEXT PŘINÁŠÍ SVĚDECTVÍ VÝZNAMNÉ ŽENY SOUČASNÉ ČESKÉ MEDICÍNY, LÉKAŘKY KRISTINY HÖSCHLOVÉ, KTERÁ MÁ ROVNĚŽ DLOUHOLETÉ ZKUŠENOSTI S LÉČBOU PACIENTŮ Z ODLIŠNÉHO KULTURNÍHO PROSTŘEDÍ – SVÉ ZKUŠENOSTI SBÍRALA MJ. NA MISÍCH V AFGHÁNISTÁNU, KURDISTÁNU ČI JEMENU.

LÉKAŘKA V JINÉM SVĚTĚ

Díky lékařské profesi jsem měla neobyčejné štěstí nahlédnout do příběhů lidí v místech, kde občas máte pocit, že se Země otáčí v protisměru. Zažila jsem svět plný emočních kontrastů, kde se krutost mísí se srdečností, krvelačnost se štedrostí a beznaděj s vnitřní radostí. V zemi zabíjáků prodchnuté netečnou beznadějí jsem potkala lidi s velkým srdcem, od nichž jsem se učila trpělivosti, úctě a velkorysosti. Právě na misích jsem pochopila, že vnější okolnosti mají na to, co prožíváme a jak si vytváříme pocit štěstí, daleko menší vliv, než si myslíme.

KURDISTÁN: NEMOCNICE UPROSTŘED POUŠTĚ Kurdistan. Další ze zemí zavátých pouštním pískem, na jejímž nebi se pohupuje púlměsíc. Kurdové jsou přitažlivý národ, ve městě Erbilu panuje uvolněná a otevřená

PÍSEK VHÁNÍ SLZY DO OČÍ

atmosféra. Ženy chodí často nezahalené a řídí auta a všichni muži bez výjimky mají perfektní fotbalové sestřihy a voní se, někdy i dámským diorem.

Tato lékařská mise je krátká. Jako anestezioložka doprovázím traumatology z pražské Všeobecné fakultní nemocnice. Přijeli jsme na týden na neznámou půdu jedné státní nemocnice, abychom odoperovali několik raněných tak, aby zas mohli chodit.

V předsálí nemocnice sedí na zemi ženy místního personálu a svačí placky, rýži a pomeranče. Jediné čisté sálové oblečení je ještě vlhké, prý je akorát přinesli z prádelny. Gumové galoše jsou zacákané od krve z předchozích operací. Co se oblečení týče, nemám na výběr a čím se přesvědčuji, že halena je opravdu vlhká prádelnou, a nikoli lidskými výměškami.

Je neuvěřitelné, v jakém bordelu pacienti operace přežívají, a to pravděpodobně bez infekčních komplikací. Odpadkové koše přetékají, čímž jejich účel postupně přebírá podlaha v jejich okolí. Anesteziologické masky a laryngoskopy, které se pacientům vkládají do úst, se nedezinfikují a zaplivané se používají pro další operované. Je div, že jsem našla to jediné převlečení, protože sleduji, že většina personálu v sálovém oblečení chodí do krámu pro oběd i po práci domů.

Je to výzva. Celý týden balancuji na vahách nesnadných rozhodnutí, nakolik mám dané podmínky akceptovat. Je to těžké, jsme tu pouhý týden. Na druhou stranu se mi občas zdá, že totální splynutí s tímto bordelem a laxností hraničí s mými etickými, byť ne příliš náročnými přesvědčeními. Volím zlatou střední cestu. Sama najdu ve skladu dezinfekci, kterou tu pravděpodobně nikdo již dlouho neviděl, a začnu pracovní pomůcky postupně jednu po druhé čistit. Zdravotní bratři mě mlčky pozorují a druhý den k mému překvapení a radosti nacházím většinu vybavení vyčištěného a vzorně vyrovnaného na stolku.

FOTO: ARCHIV KRISTINY HÖSCHLOVÉ

Na odděleních není zdravotnický personál. V patientských pokojích přespávají na podlaze členové rodiny. Kromě krmení a přebalování zvládají s pacienty absolvovat i rehabilitaci a provedení laboratorních a zobrazovacích kontrolních vyšetření. Proto uzdravení nemocných závisí především na přítomnosti, ochotě a edukaci rodinných členů.

Příběhy našich pacientů se mi brzy vepíší do paměti: dědeček zahradník, kterého porazila motorka a zlomila mu tři končetiny a žebra, okatý kluk s neodolatelným úsměvem, jemuž kráva rozkopla nohu, třicetiletý šlachovitý desperát, jenž seskočil z lešení druhého patra a rozdrtil si obě paty, voják z Mosulu se zlomeným stehnem a dalších několik autem poražených či popadaných mladenců.

Naše mise je kapkou v oceánu. Loučíme se s personálem operačních sálů právě ve chvíli, kdy začínáme chápat jejich prazvláštní fungování navzdory silné kulturní i jazykové bariéře. Naši pacienti a jejich rodiny nám poslední den tisknou ruce, dědeček zahradník mi podává růži. Nesmírně se mi ulevilo, že mohu konečně odložit břemeno tíhy odpovědnosti, které mě za ten týden stálo mnoho energie a pár šedivých vlasů. Přesto mám zase pocit, že si odvážím víc, než jsem předala. S obdivem jsem mohla nahlédnout do života našich kolegů z této pouštní země a znovu se utvrdila v tom, že nejlepší strategií ve stresujících podmínkách je přizpůsobení se, nikoli rezistence.

JEMEN: ZPÁTKY KE KOŘENŮM MEDICÍNY Mokka. Cestou sem popisujeme jižní a později západní roh Arabského poloostrova. Po levé straně se stovky kilometrů táhne klidné tyrkysové moře lemované písčítými plážemi. Vpravo je poušť a na ní postávají vychrtlí osamělí velbloudi nebo kozy. Většina vesnic se zdá pustých, jen desítky

vojenských checkpointů, kterými projíždíme, jeví známky života. Pokud z pouště vykukuje nějaký keř nebo strom, je celý výšperkovaný barevnými odpadky, které na něm pouštní vítr zaparkoval.

Navzdory svému pobytu ve válečném Afghánistánu a dvěma nedávným návštěvám Iráku jsem nikdy neviděla bezútěšnější kout k žití. V Mokce jsou odpadkovými „vánočními stromečky“ lemovány všechny ulice. Snažím se najít na této svérázné dekoraci něco pozitivního. Igelit a plast nesmrdí, co smrdí, snědly kozy, a je to navíc jediná změt barevných vjemů mezi betonovými zdmi v poušti vsazené vesnice. V Nepálu mají na stromech barevné modlitební praporky, tady zase mají barevné odpadky.

Našemu Mokka Trauma Centre přezdívám „Baby-Bomb Hospital“. Nejbližší porodnice je stovky kilometrů vzdálená, a tak se téměř každý den mezi místní bojovníky poraněné bombami, minami nebo střelami přimotá nějaká paní, která v ohrožení života potřebuje akutní císařský řez. Třeba třicetiletá Alma, která váží sotva čtyřicet kilogramů a jejíž konstituce a chabá kondice nedávají šanci dítě porodit. Nebo postarší osmirodička s eklampií, což je stav spojený s těhotenstvím, kdy dochází ke křečím a bezvědomí.

Dnes jsme měli zase maminku s dvojčaty, jejichž pupeční šňůra vyhrážla do porodních cest. Přirozeným porodem by pravděpodobně matka vykrvácela a dítě se uškrtilo. A já teď obdivně sleduji při práci indického chirurga Arifa a konzskou porodní bábu Furahu, kteří jsou součástí našeho týmu Lékařů bez hranic. Miminka potřebují trochu křísit a mně je jasné, že křísění novorozenců je tady denní rutina. Dnes tento příběh končí dobře.

Jiná desetirodička, kterou přijímáme, je v hemoragickém šoku. Dítě už je kdesi porozené, paní se k nám dostala kvůli neustávajícímu krvácení ze zadržené placenty. Furaha placentu manuálně vyhrábne a paní s infuzemi a transfuzemi ukládáme na jednotku intenzivní péče. Druhý den je jí sice lépe, ale protože má jen polovinu červených krvinek, než je zdrávo, objednáváme další krev. Chyba lávky, manžel rodičky radikálně ukončuje hospitalizaci a na reverz ji odvádí domů. Snad i jeho lze pochopit, očividně není schopen se o deset dětí postarat sám. „*A co starší děti, ty vám nepomohou.*“ ptáme se. „*Ne, jsou to synové. A dcery jsou ještě malé.*“

Válkou zraněné ženy vidíme v nemocnici zřídka. Ženy totiž jako by neexistovaly, na ulici nejsou vidět, ani na trh nechodí, žijí zahalené za zdmi domů. Pokud ženu přijímáme, stáváme se filipínskými léčiteli. Je-li pacientka při vědomí, je téměř vyloučeno odkrytí šátky a roucha a prohlédnout tělo. Jediné, čím se dá prohlídka obejít, aniž bychom pacientky přiváděli k zoufalství, je rentgen.

TOLERANČNÍ PRÁH

Občas se stane, že když se večer vrátím zpocená, zíznivá a hladová z nemocnice, najdu zhasnutý dům a netekoucí vodu. Pozorují, jak se mi během celého pobytu neuvěřitelně zvýšil toleranční práh. Nejde voda? Tak holt půjdu spát špinavá a umyji se ráno. Nejde elektřina? Nevadí, mám

Erbíl, irácký
KurdistánMokka,
Jemen

FOTO: ARCHIV KRISTINY HÖSCHLOVÉ

baterku a noc bez větráku také přežiju. Venku se zas v noci střílí, perou se psi a hádají se hlídači? Tak to asi nejsem dostatečně unavená, že mě to pořád budí.

Znovu si uvědomuji, jak se dají nepříznivé situace celkem nekomplikovaně prožít a jak si často sami zbytečně škodíme svými vzdory a vztekáním. Co bych za to dala, kdybych si uměla ten zvýšený toleranční práh zachovat i v komfortu běžného života, kdy má člověk v hlavě prostor na pitomosti.

OSTRŮVEK VESELÉ NÁLADY

Když je můj poslední den v nemocnici, jdu se podívat na jednotku intenzivní péče na Azaie, našeho zázračného mouřenínka. Tomuto sotva desetiletému chlapci kdosi prostřelil hrudník naskrz. Přijde mi jako nějaký místní nesmrtný prorok, protože den po této téměř smrtelné příhodě už jí, pije a vstává a my ho překládáme na normální oddělení.

Kolegové v zákulisí operačního stanu připravili dojemnou party, na plastový stolek naaranžovali barevné sušenky a limonádu, mnozí z nich přišli i z domova. Znovu se obdivuji tomu, jak si v takových bezútěšných podmínkách zachovávají neutuchající úsměv, dobrou náladu a nadšení pro práci. Jako by naše nemocnice byla v této zemi jedním z nemnoha ostrůvků porozumění a veselé nálady.

Myslím na Afghánce, Kurdy i Jemence a obdivuji je, protože oni odvahu žít neztratili. Oni nepřestali žít, i když smrt je jim blíže než komukoli z nás. Myslím na pacienty a jejich nezlomnou vůli žít. Myslím na lékaře a zdravotníky a jejich obrovskou lásku k životu.

PROČ?

„*A proč na ty mise vlastně jezdíš?*“ ptá se mě jeden kolega. Musím se zamyslet. Mám snad humanitární sklony? Šla jsem snad proto studovat lékařství? Ani jedno, ani druhé. Upřímně si myslím, že jsem

nepobrala víc humanitárního smýšlení než většina mých spolužáků z medicíny. Napadá mě jediná odpověď: „*Dělá se tam zajímavá medicína, ke které bych se v Evropě nikdy nedostala.*“

Po chvíli mi vyvstává ještě jedna motivace. Pod rouškou lékařské profese mám možnost dostat se do míst, která se málokomu podaří spatřit. Role lékaře je jako neviditelný plášť, pod nímž se dostáváte do bezprostřední blízkosti nejintimnějších prožitků cizích lidí, kam většinou nikoho jiného nepustí. Tato blízkost boří hradby předsudků a přináší pocit soucitu a sounáležitosti.

KRISTINA HÖSCHLOVÁ

autorka je lékařka, záchranářka a zakladatelka institutu Mehana

Text vychází z autorčiny knihy *Lékařem mezi pouští a minami* (Albatros Media 2021).

ZAJÍMÁ VÁS VÍCE?
NAVŠTIVTE INSCENACI
DOKTORKA Z DOMU TRUBAČŮ.

PREMIÉRA
7. BŘEZNA 2026 V ROKOKU.
REPRÍZY
13. BŘEZNA, 20. BŘEZNA NEBO 15. DUBNA.
REŽÍRUJE MICHAL DOČEKAL.

TAJEMNÁ
A SVŮDNÁ ŽENA

Z ORIENTU

Sarah
Bernhardtová
jako *Kleopatra*
(1891)

FOTO: NAPOLEON SARONY, PUBLIC DOMAIN,
VIA WIKIMEDIA COMMONS

PREMIÉRA INSCENACE DOKTORKA Z DOMU TRUBAČŮ, KTEROU CHYSTAJÍ MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ, VRACÍ NA JEVIŠTĚ POZORUHODNÝ OSUD LÉKAŘKY VLASTY KÁLALOVÉ A ZÁROVEŇ OTEVÍRÁ TÉMA EVROPSKÉHO POHLEDU NA ORIENT. PŘÍBĚH PRŮKOPNICE TROPICKÉ MEDICÍNY, JEŽ VE DVACÁTÝCH LETECH ZALOŽILA ČESKOSLOVENSKOU NEMOCNICI V BAGDÁDU A ZASVĚTILA ŽIVOT ZAHRANIČNÍM MISÍM, UKAZUJE STŘET VYSNĚNÉ PŘEDSTAVY S REALITOU. INSCENACE TAK NEPŘIPOMÍNÁ JEN MIMOŘÁDNÝ ŽIVOTNÍ OSUD, ALE I PROMĚNY EVROPSKÉHO POHLEDU NA ORIENT A JEHO ŽENY.

Gustave Flaubert cestoval kolem poloviny 19. století společně se svým přítelem, literátem Maximem Du Campem na Blízký východ. Tato oblast tehdy platila za poměrně vyhledávanou exotickou destinaci (zámožných) Evropanů. S tím samozřejmě souvisí kolonizace, tedy i fakt, že evropským cestovatelům se v té době na Blízkém východě nebo v severní Africe dostávalo téměř domáckého zázemí. Flaubert při této cestě

navštívil také Egypt, kde se setkal s tanečnicí Kuchuk Hanem. Toto jméno je zřejmě pseudonymem pocházejícím z turečtiny, doslovně jej lze přeložit jako „malá dáma“. Není zcela jasné, jak se tanečnice ve skutečnosti jmenovala. V zásadě o ní víme jen to, co zaznamenal sám Flaubert ve svých denících a dopisech.

Flaubert o Kuchuk Hanem psal v korespondenci své milence, básnířce Louise Coletové, přičemž ji ujišťoval, že na tanečnici rozhodně nemusí žárlit. Kuchuk Hanem charakterizoval jako „la femme orientale“ (orientální ženu), jež přináší potěšení mužům, kteří na ni neustále myslí a ucházejí se o její přízeň, ona však na ně nemyslí vůbec. Podle Flauberta byla „une machine“ (strojem) a mezi muži nedělala rozdíly. Oddávala se libostem, jakými jsou káva, kouření (v té době pro ženu nepříliš typické), a samozřejmě tančila. Flaubert psal o Kuchuk Hanem i svému příteli, básníku Louisi Bouilhetovi, který se představou exotické tanečnice nechal inspirovat pro napsání básně „Kuchuk-Hanem, Souveneer“, prvně publikované v roce 1853. Zmíněná Louise Coletová se později dokonce sama vydala do Egypta a pokusila se tanečnici vyhledat.

Flaubertovi se Kuchuk Hanem stala zřejmě inspirací pro literární postavy smyslných tanečnic tak, jako je tomu například v jeho románu *Pokoušení svatého Antonína*

z roku 1851. S odstupem času ji lze považovat za symbol evropského a značně zromantizovaného pohledu na Východ 19. století. Představuje totiž reprezentativní příklad tzv. orientalismu, který poprvé v roce 1978 popsal palestinsko-americký kulturní historik Edward Said. Ten mimo jiné upozornil na to, jak různé orientální jevy i orientální estetiku Evropané v průběhu historie upravovali k obrazu svému, stereotypizovali ji a jakožto součást „ozvláštnění“ vlastní kultury ji přejímali za svou.

Flaubertův obraz Kuchuk Hanem – připočíst snad můžeme i jeho ztvárnění kartaginské princezny *Salambo* ve stejnojmenném románu z roku 1862 – se bezpochyby podílel na evropské erotizaci zobrazení východní, převážně arabské ženy, zároveň přispěl i k popularizaci obrazu tzv. femme fatale, tedy osudové ženy, která v evropském kontextu stála v opozici tradičního pojetí feminity čili ženy v domácnosti. V 19. století se označením femme fatale pyšnily ženy, které dokázaly profitovat ze své tělesnosti. Nemuselo se přitom nutně jednat o kurtizány či prostitutky. Příznačně byl obraz femme fatale ovlivněn dobově oblíbenými malbami a fotografiemi indických maharání nebo tanečnic z arabských harémů. Na základě takových představ včetně té Flaubertovy vznikaly interpretace líčící mímoevropskou ženskost jako sexuální otevřenou, smyslně krásnou, avšak zahalenou tajemstvím, které šlo ruku v ruce s obecnou exotičností oněch zobrazení, vymykajících se tehdejšímu evropskému pohledu na gender i sexualitu. Do pojetí ženy jako femme fatale zasáhlo kromě Flaubertovy představy také Wildeovo ztvárnění *Salomé* v jeho stejnojmenné divadelní hře z roku 1891. Starý biblický příběh židovské princezny, která stojí za smrtí Jana Křtitele, charakterizuje Salomé jako svůdnou ženu, a to i díky jejímu umění smyslného (erotického) tance. Motiv svůdné Salomé ostatně užil už v roce 1877 ve své povídce *Heriódas* také Flaubert. Z textu hry Oscara Wildea pak vychází opera Richarda Strausse *Salome*, poprvé inscenovaná v Drážďanech v roce 1905, v níž se objevuje známá hudební scéna *Tance sedmi závojų*.

4. ČÍSLO

Sultánka
(madame
de Pompadour,
1747) od
Charlese
Andrého
van Looa

FOTO: CHARLES-ANDRÉ VAN LOO,
PUBLIC DOMAIN, VIA WIKIMEDIA COMMONS

Gismonda
(1894)
od Alfonse
Muchy

FOTO: PUBLIC DOMAIN, VIA WIKIMEDIA COMMONS

Z těchto představ silně čerpalo umělecké prostředí období belle époque. Secesní umělci byli fascinováni obrazem femme fatale, zdobené zpravidla rostlinnými, často exotickými ornamenty. Patrné je to na obrazech rakouského malíře Gustava Klimta, zejména v jeho „zlatém období“, dále například v díle britského výtvarníka Aubreye Beardsleyho, který vytvořil ilustrace k prvnímu anglickému vydání Wildeovy *Salomé* (původně ji Wilde napsal ve francouzštině), nebo na plakátech Alfonse Muchy, jenž mimo jiné navrhoval propagační materiály pro divadelní hry s francouzskou herečkou Sarah Bernhardtovou. Již první Muchův plakát z roku 1894 ke hře *Gismonda* se Sarah Bernhardtovou, který jej proslavil „přes noc“, v sobě nese Orientem inspirovanou stylizací

zdůrazňující ženskou ornamentální krásu. Herečka nejednou stanula na jevišti v rolích osudových žen, mezi nimi kupříkladu též jako *Kleopatra* (1890) ve hře francouzských dramatiků Émile Moreaua a Victoriena Sardoua, jenž je autorem i zmiňované *Gismondy*. Některé herečky, případně i zpěvačky, začaly orientální stylizaci i její sexuální podtext, pramenící z předobrazů uvedených výše, využívat k vlastnímu úspěchu. Pozoruhodná byla v tomto ohledu herečka němých filmů Theda Bara, Američanka židovského původu s občanským jménem Theodosia Burr Goodmanová. Pseudonym Theda Bara byl anagramem slov Arab Death (arabská smrt), který měl vystihovat její role nebezpečných femmes fatales i častou orientální stylizaci. Pro navození exotičnosti byla dokonce v rámci publicity klamně označována za dceru arabského šejka a Francouzky. Za své role si vysloužila přezdívku The Vamp, tj. žena upírka (vampire), která si jakožto osudová žena podmaňuje muže a „vysává“ z nich jejich maskulinitu. Mimo jiné se v roce 1917 objevila také v roli Kleopatry v němém filmu, který částečně adaptoval zmíněnou hru Émile Moreaua a Victoriena Sardoua. Šlo o jedno z prvních filmových ztvárnění příběhu egyptské královny. Tato úloha, přesněji interpretace, Kleopatry jako svůdné femme fatale byla později ztvárněna nesčetněkrát mnoha slavnými herečkami. Role Kleopatry se například stala v roce 1963 zásadním momentem kariéry americké hvězdy Elizabeth Taylorové.

Asi nejznámějším příkladem femme fatale, jež snoubí svůj šarm se smyslnou exotikou, je dozajista Mata Hari – Nizozemka Margaretha Geertruida Zelleová, později provdaná MacLeodová. Zprvu se proslavila v Paříži jako orientální tanečnice. Sama sebe vydávala za dceru vznešeného bráhmána z Indie, jež se shodou poněkud nešťastných okolností dostala do Evropy. Za první světové války se jako svůdná milenkyně mocných mužů stala symbolem nevypočitatelnosti a lačnosti po moci, když své „styky“ využívala pro špiónážní činnost. V dnešní době uvádějí historici, že

tento obraz Mata Hari byl spíše konstrukcí tehdejší Francie, pro níž se tanečnice stala „nepohodlnou“. To, že ve skutečnosti zřejmě nenaplnovala představu vypočítavé femme fatale, totiž vedlo k jejímu zatčení a následné popravě.

Na okraj nutno zmínit, že fascinaci Evropanů Orientem lze zaznamenat dávno před začátkem 19. století, a to i v souvislosti s dobovými pohledy na feminitu. Exotika v obecném slova smyslu byla totiž něčím, co hlavně na poli estetickém přitahovalo tehdejší elity. V umění a módě se objevovaly tzv. chinoiserie (imitace Dálného východu) nebo turquoiserie (imitace Blízkého východu, zejména osmanské říše). Ilustrativním příkladem za všechny může být portrét madame de Pompadour od malíře Charlese Andrého van Looa z roku 1747, na němž je známá femme fatale Ludvíka XV. zachycena v orientální stylizaci *Sultánky*.

Představa osudové orientální ženy a přisvojování si její stylizace Evropankami (i byť se dlouhou dobu jednalo spíše o mužský pohled) se vyskytuje v evropské a obecně západní kultuře do dnešní doby, ačkoli s určitými obměnami. Z novějších děl můžeme připomenout Disneyho *Aladinu*, tedy adaptaci jednoho z příběhů sbírky *Tisíc a jedna noc* (do evropského jazyka, konkrétně do francouzštiny, přeložené na konci 17. století), která je mimochodem patrně indického původu, dále například Herbertův fenomén *Duna*, kde však v souvislosti s orientální stylizací a genderem dochází k subverzím oproti starším pojetím daných představ. Tyto představy nejsou v důsledku ničím reálně arabským či východním, jedná se o interpretaci z čistě evropského pohledu, který je vytvořil s inspirací v Orientu, avšak do značné míry povrchně. Dnes už jsou takové obrazy částečně považovány za vlastní kultuře Západu a nadále přináší často poněkud stereotypné pojmání „jinakost“, a to v různých rovinách včetně genderového hlediska. Setkáváme se tu proto s orientalismem v jeho ryzí podobě.

PETER DEMETER

autor je vědec v oblasti humanitních
a společenských věd a spisovatel

**ZAJÍMÁ VÁS TÉMA EVROPSKÉHO
POHLEDU NA ORIENT?
NAVŠTIVTE INSCENACI
DOKTORKA Z DOMU TRUBAČŮ.**

**PREMIÉRA
7. BŘEZNA 2026 V ROKU.
REPRÍZY
13. BŘEZNA, 20. BŘEZNA NEBO 15. DUBNA.
REŽÍRUJE MICHAL DOČEKAL.**

BŘEZEN—DUBEN 2026

MODERNÍ DIVADLO

NEPODLEHNOUT STRACHU

A ŘÍCT PRAVDU

CESTA BETH STEELOVÉ K DRÁZE ÚSPĚŠNÉ DRAMATIČKY A SCENÁRISTKY BY VYDALA NA FILM PLNÝ NEUVĚŘITELNÝCH NÁHOD A BIZARNOSTÍ, JAK ŘÍKÁ SAMA V JEDNOM ON-LINE ROZHOVORU SE SMÍCHEM. NIKDY JI NENAPADLO, ŽE BY MOHLA PSÁT A ŽIVIT SE TÍM. NA OTÁZKU, ČÍM BY CHTĚLA BÝT, KDYBY NEBYLA SPISOVATELKOU, ODPOVÍDÁ, ŽE VE SNOVÝCH FANTAZIÍCH CHOREOGRAFKOU A TANEČNICÍ, V REÁL-NÉM ŽIVOTĚ SERVÍRKOU. JEJÍ HRU NEŽ HVĚZDY ZAPADNOU TEĎ PŘIPRAVUJÍ MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ.

Když jí bylo šestnáct let, ukončila maturitou střední školu, která jí nepřinesla nic, co by ji někam nasměrovalo. Byla podle svých slov k ničemu, takže vůbec neuvažovala, že by šla na univerzitu. V mládí nebyla zuřivou čtenářkou, nehlala ve třinácti Dostojevského. Měla jedinou ambici: dělat něco mimořádného. Jenomže nevěděla, co by to mohlo být.

Vyrostla v malém městě Warsop v britském Nottinghamshiru, kde tátové pracovali v dole a mámy udržovaly domácnost „jako klíčku“. A ambicí šestnáctiletých bylo jít do práce a začít si vydělávat. V průmyslové oblasti severovýchodních Midlands bylo takových měst a podobných ambicí jako naseto.

Se sestrou-dvojčetem se dozvěděly o brigádě na Krétě, tak po maturitě nastoupily do letadla a odletěly. Rodiče souhlasili s tím, že tam pojedou na rok a naučí se řecky.

Sestry nejprve pracovaly jako servírky. Když tak jednou seděly na náměstí a jedly kebab, přišel k nim nějaký chlapík a zeptal

Marie Anna Myšíčková
v inscenaci
*Než hvězdy
zapadnou*

FOTO: PATRIK BORECKÝ

Ladislav Bédi
v inscenaci
*Než hvězdy
zapadnou*

FOTO: PATRIK BORECKÝ

se, jestli náhodou nejsou modelky. Když odpověděly, že nejsou, optal se, jestli by jimi nechtěly být. „*No jasně!*“ Rodiče s tím sice nesouhlasili, ale co mohli na dálku dělat.

Sestry kroužily na vysokých podpatcích kolem hotelových bazénů a ve vedru 40 °C předváděly kožichy. Po „přehlídce“ se všechno sbalilo do auta a jelo se do dalšího hotelu. Tato práce jim nevydržela dlouho, ale naskytla se jiná, v malém butik s oblečením. Po čtyřech měsících ale chtěla majitelka zavřít a butik prodat. V žádné bance nemohly žádat o půjčku, ale jejich domácí, který pracoval v bance jako manažer, se za ně zaručil. Butik se sestrou koupily a osmnácté narozeniny oslavily tím, že ho znovu otevřely. Vedly ho tři roky a pak si řekly, že to stačilo, prodaly ho a vrátily se domů. Beth zamířila rovnou do Londýna.

Pět let v Řecku, od šestnácti do jednadvaceti let, v naprosto cizí zemi byla pro ni fascinující a formativní zkušenost. A řecky se naučila plyně.

V Londýně si koupila *Time Out*, tehdy ještě tlustý časopis s pevnou obálkou o všecheré kultuře ve městě, a začala chodit do muzeí a do divadel. Představení hry *Black-bird* skotského dramatika Davida Harrowera, který se inspiroval případem sexuálního delikventa Tobyho Studebakera, se pro ni stalo dalším životním milníkem. Příběh mladé ženy, která se s násilníkem potkává po 15 letech, vedl Beth k rozhodnutí psát pro divadlo. Po představení prý seděla jako přikovaná v hledišti a říkala si: „*Tak tohle chci dělat! Tohle bych uměla taky!*“ Byla hrou úplně posedlá, četla si ji pořád dokola. Díky ní se prý naučila psát a do divadla se zamilovala.

Dál ale pracovala jako servírka. Budík jí zvonil v pět hodin ráno, před směnou psala a po ní zas. Obsesivně, téměř každý den. Pak poslala ukázkou svého psaní do několika studií a z Royal Courtu se jí ozvali. Přizvali ji do skupiny zkušených píšících autorů, pod jejichž vedením napsala svou první celovečerní hru, která se neuvedla. Druhá, dystopická hra *Ditch* (2010), realizována byla a sklídila několik špatných recenzí. Nějaký čas si myslela, že už psát nebude. Ale po čtyřech letech následovaly další hry. V roce 2014 *Wonderland*, o dva roky později *Labyrinth* a roku 2020 *The House of Shades*.

To, že neměla vzdělání v oboru, považuje za požehnání. Neměla v hlavě žádného kritika, který by jí bránil psát svobodně.

Její cesta nakonec vedla do Národního divadla, kde se stala rezidenční autorkou a konečně měla plat, což ji osvobodilo od vydělávání si na nájem. Ale napsat hru, jak říká, je utrpení. S přestávkami ji poslední hra *Než hvězdy zapadnou* trvala tři roky. Národní divadlo ji uvedlo v roce 2024, následující rok přešla inscenace na komerční scénu londýnského West Endu a pak ji čekal celosvětový úspěch.

Steelovou ani ve snu nenapadlo, že se příběh zasazený do bývalé hornické oblasti Midlands bude hrát od Athén přes Tokio až po Montreal. A všude mu lidé porozumí.

KRISTINA ŽANTOVSKÁ

autorka je dramaturgyně Městských divadel pražských

BETH STEELOVÁ: DEINDUSTRIALIZACE JE VELKÉ TÉMA, O KTERÉM SE NEMLUVÍ, A PŘITOM STOJÍ ZA VŠÍM, CO DNES VIDÍME

Vybrané ukázky z článku Beth Steelové
v The Skylark¹

Moje poslední dvě hry – *House of Shades / Dům stínů* a *Till the Stars Come Down / Než hvězdy zapadnou* – se odehrávají tam, odkud pocházím. *Dům stínů* jsem začala psát po hlasování o brexitu. Žila jsem už řadu let v Londýně, pracovala v divadle a spousta lidí kolem mě byla oťesena z toho, co se stalo. Byli šokovaní a neměli ponětí, proč se to stalo. To mě přivedlo k nápadu vytvořit dílo, kde by lidé seděli dvě a půl hodiny v temném sále spolu s postavami, které si zamilují, se kterými se budou smát, budou s nimi nesouhlasit, které by rozžitřili. Ztratili jsme tehle rozměr lidskosti: to spojení mezi sebou, které nám divadlo může vrátit.

Potom přišly volby v roce 2019 a zbořily tzv. rudou zed'. (*Red Wall – termín užívaný v britské politice a označující parlamentní obvody v Midlands a Severní Anglii, které historicky podporovaly Labour Party. Ve všeobecných volbách v roce 2019 většinu parlamentních křesel získala Konzervativní strana, což média popisovala tak, že „rudá zed' zmoudrala“ – barva konzervativců; v roce 2024 labouristé získali svá křesla zpět – pozn. red.*)

Moje město bylo mezi těmi mnoha, ve kterých 70 % obyvatel volilo brexit. Přestože vždycky volili labouristy, teď hlasovali pro Borise Johnsona. To bylo kdysi nemyslitelné. Ted' se to posunulo ještě dál. (*Od konzervativního Johnsona k pravcovému populismu, politické straně Reform – což byla dříve Brexit Party Nigela Farage a znamenala radikálnější odklon od Labour Party – pozn. red.*) Nestačí se jen mezi těmi lidmi objevit, když jde o to, vyhrát volby. Músíme o jejich životech podat svědectví, sednout si s nimi, znovu poznat jeden druhého.

To byl impuls k napsání hry. (*Než hvězdy zapadnou – pozn. red.*) Chtěla jsem ji usadit do jednoho dne, kdy si místní žena bere muže z východní Evropy. Chtěla jsem se podívat jakoby lupou na změny, které jsem viděla ve městech, jako bylo to moje. V Shirebrook, kde ta rodina žije, byl kdysi uhelný důl. O několik dekád později stojí na jeho místě obrovský sklad Sports Direct. Strategii téhle firmy bylo přivést do města mladé lidi z východní Evropy. Do města, které bylo naprosto homogení a trpělo masivní nezaměstnaností.

Nechtěla jsem napsat hru, ve které se lidé přou o politice, ale kde ji žijí, hru, která ukazuje, jak je politika vetkaná do každodenního života lidí. Svatba mi připadala jako dobrá událost, radostná a plná příslibů;

FOTO: AMY STEEL

událost, která vypovídá o tom, co je dnes a bude zítra, a současně obsahuje desítky let historie; ztráty, změny a napětí.

Deindustrializace je velké téma, o kterém se nemluví, a přitom stojí za vším, co dnes vidíme. Ve městě, jako je to moje, způsobil konec průmyslu nejen to, že lidé přišli o práci, ale také přišli o svou identitu. Přijdeš o pracovní místo, kde je politika denním chlebem a kde jsou odbory. V „podniku“ Sports Direct dostaneš zprávu o šichtě esemeskou, když ji prosvihneš, nemáš práci celý týden. Ekonomické změny jsou jen jednou částí; práce byla taky zdrojem hrdosti a pocitu sounáležitosti. Imigrace to vystupňovala, protože se dotkla posledního zbytku identity. Když přijede někdo nový, viditelně jiný, může to vyvolat zápas o to, „kdo jsme teď my“?

V životě jsem schopná střílet od boku jako každý jiný. Ale divadelní hra mě nutí myslet jinak, najít, co je v každé postavě velkorysé, odvážné, zranitelné a krásné, dokonce i v takové, o které druzí říkají, že je „toxická“. Psaní je o pravdě. Nevěřím zobrazení, která lidi škatulkují; pokud jsi o svém pohledu opravdu přesvědčený, měl bys je nechat žít se všemi rozpory.

Ve hře *Než hvězdy zapadnou* jsou chvíle rozměrem téměř kosmické, i když jde pořád o jednu osobu – o nás všechny. Jak řekl Walt Whitman, „*nosím v sobě zástupy*“.

Citlivost pro mě znamená chtít právě tohle hledat a nacházet v každé postavě a dát si čas to najít. Nepodlehout strachu – strachu z rozporů, strachu z empatie – a nakonec říct pravdu.

1 STEEL, Beth. *Deindustrialisation is the great unspoken story behind much of what we see today*. The Skylark, [b. d.]. Dostupné [on-line] na: <https://www.theskylark.org/post/beth-steel> [cit. 6. 2. 2026; článek vznikl na základě rozhovoru z 13. srpna 2025].

Ukázky z článku vybrala a přeložila
KRISTINA ŽANTOVSKÁ

ZAJÍMÁ VÁS VÍČ?
NAVŠTIVTE
INSCENACI
NEŽ HVĚZDY
ZAPADNOU.

PREMIÉRA
27. BŘEZNA 2026 V ABC.
REPRÍZY
2. DUBNA, 15. DUBNA.
REŽÍRUJE MARIÁN AMSLER.

DVAKRÁT ANO.

Pierre-Augustin Caron de Beaumarchais: *Figarova svatba aneb Bláznivý den*, Komorní divadlo 1950. Jaroslava Adamová (Zuzanka) a Radovan Lukavský (Figaro), režie Jiří Frejka

Jelikož se svatbou se jako s důležitým životním milníkem a významným společenským rituálem pojí velká míra očekávání, bývá nejen oslavou lásky, ale nezřídka také zátěžovou situací mezilidských vztahů, neboť sňatkem vznikají vazby, k nimž by za jiných okolností nedošlo. Romantické představy o dokonalém svatebním dni se navíc musí nevyhnutelně potkat s realitou a ze svatby se pak rázem stává okamžik, kdy se může všechno pokazit. Svatební událost má tedy vynikající předpoklady pro rozehrání nejružnějších dramatických situací, proto není překvapením, že i diváci Městských divadel pražských už byli svědky mnoha podob svatebních slibů. Několik z nich si připomeneme.

Hned v první sezoně Městských divadel pražských 1950/1951 nastudoval režisér Jiří Frejka v prostoru dnes již zaniklého

FOTO: KAREL DRBOHLAV / ARCHIV MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH

Komorního divadla v Hyberské ulici *Figarovu svatbu aneb Bláznivý den*. Vrcholné dílo francouzské klasické komedie o neuvěřitelném svatebním dni sluhy Figara, který musí uchránit svou milou před nečestnými úmysly svého pána, se po mnoha letech v roce 1995 ještě jednou vrátilo na repertoár MDP, když režisérka Jana Kališová zvolila pro divadlo Rokoko titul *Nejbláznivější den* – hru Petera Turriniho na motivy původní Beaumarchaisovy hry. Nutno říci, že Turrini děj ponechal, avšak provedl několik změn v textu, když ho obohatil o dráždivý humor a erotické prvky. Zásadně také proměnil závěr hry – zatímco u Beaumarchaise zvítězí vtíp a morální převaha sluhů nad pánem, u Turriniho zůstává jen pachutí marnosti a třídního ponížení, z kterého se poddaní nedokážou vymanit. Jistě stojí za povšimnutí, že v Rokoku ve vedlejší roli Cherubína debutoval na divadelním jevišti známý scenárista Marek Epstein. V původní inscenaci z roku 1950 ztvárnil Cherubína Rudolf Hrušínský st.

Na malé scéně divadla ABC proběhla v roce 2005 česká premiéra anglické situační komedie *Úžasná svatba* (také jako *Dokonalá svatba*), v níž se ve svatební den ráno probouzí budoucí ženich po boku krásné dívky, zatímco za několik hodin má slíbit věrnost jiné dívce. Nepatřičný moment spustí lavinu nedorozumění a z nich vyplývajících komických i slovních situací. Ztřeštěná komedie založená především na převlecích, záměnách identit či schovávání se za dveřmi se těšila divácké oblibě, a to i navzdory poněkud stíněnému prostoru malé scény a extrémně minimalisticky řešené scénografii, kterou tvořil pouze náznak čela postele a troje stejné dveře.

V komediálním žánru pochopitelně nemůžeme opomenout ani svatební evergreen *Slaměný klobouk*, jenž se na scénách MDP dočkal už trojího uvedení. V absurdním crazy komediálním příběhu se ženich v průběhu svatebního dne pokouší utajit nákup náhradního klobouku pro cizí ženu a svatebčané ho nevědomky pronásledují. Situaci nakonec zachrání strýc, který klobouk přinese jako svatební dar. Hra byla poprvé uvedena v Osvobozeném divadle jako vaudeville volně zpracovaný podle Labiche a Martina (1934 v režii Jindřicha Honzla). V+W jím tehdy chtěli odlehčit repertoár zaměřený zejména na aktuální politickou satiru. Podruhé byl titul uveden s pozměněným názvem *Helenka je ráda aneb Slaměný klobouk* v polovině padesátých let ve Werichově Divadle satiry v režii Oldřicha Lipského a Jána Roháče. Právě promluvy nedoslýchavého strýce se staly nejoblíbenější částí předchozí inscenace a strýcovo konstatování „*Helenka je ráda...*“ zlidovělo do té míry, že jej Werich posléze zahrnul do názvu nového nastudování.

A konečně potřetí se k Labichově veselohernímu hitu, avšak tentokrát v adaptaci Miroslava Horníčka, vrátil režisér Milan Schejbal na samém sklonku tisíciletí v dramaturgické lince divadla ABC navracející se k nejúspěšnějším titulům zdejšího repertoáru.

Naopak tragické vyústění svatebního dne připravil svým postavám v *Krvavé svatbě* Španěl Federico García Lorca. Už sám

název napovídá, že v příběhu zasazeném do venkovského prostředí svázaném přísnými tradicemi bude prolita krev. Hrdinka přímo ve svatební den volí mezi sňatkem z rozumu a vášnivou láskou k ženatému milenci. Jelikož nakonec zvolí podle srdce, otevře cestu neštěstí, jež nelze odvrátit. Lorcovo básnické drama poprvé režíroval Karel Kříž v divadle Rokoko a do hlavních rolí Nevěsty a jejího milence Leonarda obsadil hereckou dvojici Helenu Friedrichovou a Borise Rösnera. Zejména s jejich uměleckým přispěním se inscenace zařadila mezi úspěšnější. Bohužel spíše jako rozpačitý inscenační pokus se vepsala do historie MDP *Krvavá svatba* v režii Ondřeje Zajíce. Už její přípravy provázelo množství různých komplikací – změna výtvarníka, špatně zvolená a ve výsledku nadměrně dominantní hudební složka, problematický – příliš realistický – výklad textu a v neposlední řadě i volba obsazení, jež se nedokázalo sehrát.

A na Pyrenejském poloostrově zůstaneme i se vzpomínkou na poslední titul *Hodina před svatbou* katalánského dramatika Pereho Riera. V české premiéře hru

Federico García Lorca: *Krvavá svatba*, divadlo Rokoko 1986. Helena Friedrichová (Nevěsta) a Martin Stropnický (Ženich), režie Karel Kříž

Federico García Lorca: *Krvavá svatba*, divadlo Rokoko 2010. Máša Málková (Nevěsta) a Jaromír Nosek (Ženich), režie Ondřej Zájíc

vedlo divadlo Rokoko v režii Ondřeje Zajíce. Také v tomto případě se děj odvíjí od bezprostředních příprav velkolepé svatby dcery bohatého obchodníka a nic nenasvědčuje tomu, že se tento velký den záhy promění ve zlý sen všech zúčastněných. Nevěsta postupně zjišťuje, že její sňatek hraje nepěknou roli v intrikách jejich sourozenců, a pod povrchem se navíc skrývá děsivé rodinné tajemství, jehož nečekané odhalení přichází v závěru hry. V inscenaci dominoval Petr Štěpánek v roli milujícího otce střezícího tajnou rodinnou historii.

Ve „svatebních kulisách“ se nepřímo odehrává i aktuálně nejdéle uváděný titul MDP *Oddací list*, který již brzy tematicky doplní hořká komedie *Než hvězdy zapadnou*, již chystá režisér Marián Amsler pro divadlo ABC. Také v ní je děj koncentrován do svatebního dne – radostně očekávané události, slavnostního momentu, v němž realita nakonec překoná veškerá očekávání.

JUSTINA BARGEL KAŠPAROVÁ

autorka je archivářka Městských divadel pražských

Robin Hawdon: *Úžasná svatba*, malá scéna divadla ABC – Ábíčko, 2005. Plakát k inscenaci v grafické úpravě Martina Tallera

Eugène Labiche, Miroslav Horníček, Milan Schejbal, Kateřina Fixová: *Slaměný klobouk*, divadlo ABC 2000. Martina Deliřová (Helenka) a Otakar Brousek ml. (Fadinard), režie Milan Schejbal

Pere Riera, Ivana Slámová: *Hodina před svatbou*, divadlo Rokoko 2015. Viktor Dvořák (David) s Michaelou Badinkovou (Elsa), režie Ondřej Zájíc

NOVÉ JAZYKY PRO STARÉ OTÁZKY

FOTO: PATRIK BORECKÝ

Slučitelné díly, inscenace
Klicperova divadla

MEZINÁRODNÍ FESTIVAL MLADÝCH TVŮRČŮ
NOVÁ KOMEDIE VZNIKL V ROCE 2019 JAKO JEDINEČNÁ
PLATFORMA PRO PREZENTACI TVORBY NEJMLADŠÍ
A NASTUPUJÍCÍ GENERACE DÍVADELNÍCH UMĚLCŮ.
SKUTEČNOST, ŽE NEJDE POUZE O PŘEHLÍDKU ČESKÉHO
DIVADLA, ALE ŽE SE ZDE FORMÁLNĚ I TEMATICKY
ODVÁŽNÁ DÍLA KONFRONTUJÍ SE ZAHRANIČNÍMI, Z NĚJ ČINÍ
SVOBODNÉ PROSTŘEDÍ PRO SETKÁVÁNÍ RŮZNÝCH POETIK
A HLASŮ. LETOS FESTIVAL NENÍ DEFINOVÁN TÉMATEM
ANI MOTTEM. ALE NÁHODA (NEBO ZÁMÉR?) CHTĚLA, ŽE
ČESKÁ ČÁST PROGRAMU PŘIPOMÍNÁ DOSLOVA ŽÁNROVĚ
PESTROU HUDEBNÍ KOMPOZICI. A ZAHRANIČNÍ
JE NAKONEC TAKÉ ÚZCE SPJATA S HUDBOU.

MEZI RYTMEM RAPU
A TEMNÝM KABARETEM

Česká část programu festivalu se letos pohybuje od syrových generačních výpovědí přes hudební experiment až k temně stylizované baladě. Jednotlivé inscenace stojí v odlišných estetických světech, přesto je spojuje hledání autentického hlasu v prostředí, které člověka neustále tlačí do rolí, očekávání a předem připravených schémat. Hudba, rytmus a jazyk se stávají nejen prostředkem vyprávění, ale i způsobem, jak to všechno vydržet.

Klicperovo divadlo ve svých *Slučitelných dílech* otevírá prostor, který dobře známe ze současného českého filmu, ale jen zřídka jej vidíme tak přesně a bez sentimentu zobrazený v divadle. Prostředí

severních Čech se stává laboratoří sociálních vztahů v předem definovaném vzorci budoucnosti. Tři mladí muži se pohybují mezi touhou po úniku a vědomím omezení; svět kolem nich je formován nedůvěrou a vědomím nerovnosti. Inscenace ale místo moralizování nabízí nekompromisní a autentický pohled zevnitř. Rapová hudba dua P/\ST funguje jako výstižný jazyk emocí, skrze který je artikulováno to, co jinak zůstává nevyslovené. V rytmu rapu je příznačně *RAPsodie* Jihočeského divadla. Tento koncert o dospívání využívá slovník současných teenagerů jako skutečný materiál vyprávění. Informační přetlak, tlak na výkon i neustálé porovnávání se s ostatními tvoří kulisu světa, v němž je těžké „zůstat normální“. Ostravská inscenace *Agnetha volá S.O.S.* se noří pod blyštivý povrch fenoménu ABBA. Nestaví na nostalgii ani na nesmrtelných hitech – místo toho rozkládá popkulturní mýtus na čtyři lidské osudy. Zkoumá cenu úspěchu, tlak veřejného zájmu i okamžiky, kdy radost z hudby mizí a zůstávají únava i otázka, zda bylo možné rozhodnout se jinak. Festivalový titul Městských divadel pražských *The Black Rider* je groteskní kabaret, který propojuje motiv ďábelského paktu z legendy o Čarostřelci s true crime příběhem Burroughsova života a tragickou smrtí Joan Vollmerové. Slavný muzikál, uváděný poprvé na českém jevišti, vytváří hypnotický mezizánrový svět, kde se hudba stává hlavní dramatickou silou a kde se hranice mezi snem, vinou a fantazií postupně rozmazávají.

OBAVY I NADĚJE

Zahraniční program *Nové Komédie* je jako cesta napříč současnou Evropou, která je zároveň poutí napříč našimi obavami i nadějemi. Mezi odlišnými kulturními kontexty – polským, slovenským, rakouským a italským – ale rezonuje mnoho společného: otázky identity, individuální a společenské svobody a možností odporu.

Italská inscenace *Smradlavý koncert*
na čtyřech nohách

FOTO: COSIMO TRIMBOLI

Polská inscenace *Kluci* otevírá festival příběhem zakázané něhy uprostřed násilného prostředí. Dělnické Glasgow devadesátých let, rozdělené náboženstvím i představami o maskulinitě, se stává místem queer lásky. Vztah Munga a Jamese vyrůstá mezi betonem a snovou estetikou pastorální idylly, v prostoru, kde může existovat jiný druh mužství a odvaha být sám sebou. Inscenace zvolenského Divadla J. G. Tajovského *Hej, Pookie!* používá slovník generací Z a Alfa. Jak spolu mluvit, když se světy dospělých a teenagerů zdají vzdálené? Projekt autorky a režisérky Alžbety Vrzgula propojuje gaming, behaviorální výzkum i dokumentární rešerše a vytváří hravý prostor, ve kterém je možné zkoušet různé životní situace nanečisto. Emoční výchova zde není předmětem ve škole, ale pokusem o rozhovor. Výsledkem je divadlo, které otevírá dialog mezi generacemi a přináší naději, že rozdíly nemusejí být nepřekonatelné. Druhý zástupce aktuální slovenské divadelní scény – Jelinekové *Endsiege/Dobyť* v podání bratislavského Divadla Malá scéna – je naopak ostře politickým divadlem. Přesně takovým, jaké očekáváme od rozněvaného, protestujícího a polarizovaného Slovenska. Satira o vzestupu populismu a kultu osobnosti mluví jazykem, který fascinovaného diváka vtahuje i dusí zároveň. Smích se mění na nervózní shluk otázek: Dokážeme ještě rozeznat parodii od skutečnosti? A co to vypovídá o našem politickém i mediálním prostoru? (*Více se o této inscenaci můžete dozvědět v textu Dávida Pašky a Martina Kubrana na s. 22 a 23 – pozn. red.*) Z feministické perspektivy tuto linii rozvíjí rakouská *Retrotopia*, kde se svět rozhodl vrátit do minulosti a trestá ty, kdo odmítají konformitu. Kuchyň jako převýchovný prostor se stává symbolem systémového tlaku, ale zároveň místem, kde může vzniknout solidarita. Humor je tu jedovatý, přesný, ovšem současně osvobozující a umožňuje nahlédnout mechanismy moci bez patosu. (*Více se o této inscenaci dočtete na s. 20 a 21 – pozn. red.*)

Polská inscenace *Kluci*

FOTO: PRZEMYSLAW JENDROSKA

Závěr festivalu patří generační revoltě třicátníků a muzikalitě ve všech možných podobách – italskému sourozeneckému duu Alici a Davidovi Sinigagliaovým. Jejich performance *Smradlavý koncert na čtyřech nohách* nechává divoce plynout hudbu, slam poetry a fyzickou performanci v proudu (ne)vědomí, který zpochybňuje hranici mezi člověkem a zvířetem, kulturou a instinktem. Je to generační výkřik proti domestikaci, proti civilizační touze po bezpečí, která otupuje autenticitu.

Chceme, aby čtvrtý ročník festivalu Nová Komédie byl něčím jako obrazem Evropy, která hledá nové jazyky pro staré otázky. A v každé z těchto otázek ať divák objeví snahu najít prostor svobody – v našich vztazích, v naší intimitě, mezi generacemi i ve věcech veřejných.

ROMANA ŠTORKOVÁ MALITI

autorka je lektorka dramaturgie MDP a dramaturgyně festivalu Nová Komédie

NOVÁ KOMEDIE 2026
13.–25. DUBNA 2026
V DIVADLE KOMEDIE.

PROGRAM
A VSTUPENKY NA:

CO MAJÍ
SPOLEČNÉHO
VARNÁ
AINDUKČNÍ
DESKA
ZYGMENT

SOUČASNÉ RAKOUSKÉ DIVADLO JE – AŽ NA VÝJIMKY TĚCH NEJVĚTŠÍCH A NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH VÍDEŇSKÝCH SCÉN – V NAŠEM PROSTŘEDÍ. PŘES GEOGRAFICKOU BLÍZKOST TĚMĚŘ NEZNÁMÉ. TUTO TENDENCI SE POKUSÍME ALESPŮŇ ČÁSTEČNĚ ZMĚNIT V PROGRAMU BLÍŽÍCÍHO SE 4. ROČNÍKU MEZINÁRODNÍHO FESTIVALU MLADÝCH TVŮRČŮ **NOVÁ KOMEDIE**. KOPRODUKČNÍ PROJEKT VÍDEŇSKÉHO INSTITUTU PRO MÉDIA, POLITIKU A DIVADLO A VÍDEŇSKÉHO KOSMOS THEATER S NÁZVEM **RETROTOPIA** BUDE HOSTOVAT V PRAZE 24. DUBNA V DIVADLE KOMEDIE. SPOLUPRÁCE TĚCHTO DVOU SUBJEKTŮ PŘIROZENĚ PROPOJUJE VÝZKUMNĚ ORIENTOVANÉ POLITICKÉ DIVADLO S DLOUHODOBĚ ROZVÍJENOU FEMINISTICKOU UMĚLECKOU PRAXÍ. INSTITUT DO SPOLEČNÉ TVORBY VNÁŠÍ METODY DŮKLADNÉ REŠERŠE A PRÁCI S AKTUÁLNÍMI SPOLEČENSKO-POLITICKÝMI TÉMATY. KOSMOS THEATER POSKYTUJE RÁMEC ZALOŽENÝ NA REFLEXI MOCENSKÝCH VZTAHŮ, ETICE REPREZENTACE A PODPOŘE ROZMANITÝCH HLASŮ NA SCÉNĚ. VÝSLEDKEM JE AKTUÁLNÍ POLITICKÉ DIVADLO, KTERÉ HORKÁ TÉMATA ZPRACOVÁVÁ BEZ ZJEDNODUŠOVÁNÍ, SROZUMITELNĚ A CITLIVĚ.

FIKCE ZTRACENÉHO ŘÁDU
NEBOLI POLITIKA NÁVRATU

Retrotopia Zygmunta Baumana není tak zásadním dílem jako jeho *Tekutá modernita*. Přesto – právě dnes, kdy je i česká společnost zmítána záměrně vytvářeným chaosem a stud vzbuzující nekompetentností či drzostí politické reprezentace, nás Baumanova kniha, kterou napsal na sklonku života, může znovu silně oslovit. Polský filosof a sociolog v ní analyzuje posun současných společností od orientace na budoucnost k idealizovaným představám

FOTO: BETTINA FRENZEL

minulosti. Upozorňuje na to, že v čase nejistoty, sociální fragmentace a oslabené důvěry v politické instituce se minulost stává náhradou za ztracené utopické horizonty. Retrotopie se projevuje v návratu k mýtům národa, silného státu, tradičních identit či bezpečného sociálního řádu. Projevuje se, bohužel, také v návratu diskriminačních mechanismů. Tento trend autor nechápe jako skutečný návrat, ale jako obrannou reakci na strach z nepředvídatelné budoucnosti, a nabízí tak kritickou diagnózu současnosti, v níž nostalgie supluje schopnost kolektivně si představovat budoucnost.

EVERYTHING IS TEMPORARY

Celosvětově jsou na vzestupu pravicové a pravicově populistické strany – a s nimi i jejich obraz ženy: rodící děti a stojící u plotny. V Rakousku vidí předseda FPÖ (Freiheitliche Partei Österreichs, Svobodná strana Rakouska) Herbert Kickl hlavní úkol žen v tom, aby svým „mužům doma kryly záda“, v Maďarsku jsou uznávány už

jen binární pohlaví, v Polsku zůstává právo na interrupci tvrdě vybojovaným tématem, hnutí „tradwife“ zažívá boom a ve Spojených státech amerických vede Donald Trump nelibostné tažení proti osobám FLINTA¹. Feministické boje a dosažené výdobytky tak znovu a znovu čelí zpětnému nárazu. Kolektiv Institutu pro média, politiku a divadlo považuje za zásadní poukazovat na mechanismy, které stojí za tímto nostalgickým přáním vracet čas zpět. Za idealizovanou touhou po minulosti se skrývá patriarchální systém, jenž profituje z útlaku menšin a po staletí jej udržuje při životě.

„Všechno je dočasné“ je mottem inscenace. Je to tvrzení stejně tísnivé jako osvobozující. Přesně taková je i samotná *Retrotopia*. Na jedné straně zábavná, místy až kabaretní a estrádní, na straně druhé však hrozivá, mrazivá a znepokojivá. Už úvodní scéna nás má pobavit i rozčlít – sledujeme ženy, jak v rámci úklidové rutiny vrtí svými vlnadami a točí se na červeně blikajících varných deskách v nadživotní velikosti – rozprašují saponáty, leští a čistí... Pět žen

BAUMAN ?

je charakterizováno jmény ve zkratkách a stejně zkratkovitými sociálními charakteristikami: Old je odmítavá, Pop je popová hvězda, Doc je plastická chirurgyně, Stress je potíživka, Wifey je tak trochu čarodějka a tak trochu tradiční manželka.

Návrat do včerejška je prosazován jako nový společenský řád a ti, kdo se mu nepřizpůsobí, jsou sankcionováni „povinnou sociální službou“. Prohřešky sahají od pracovníprávních bojů přes obhajobu intersexuální identity a queer vztahů až po napomáhání k interrupci – a přivádějí pěti „zločinek“ do prostoru kuchyně. Bizarní trénink má tyto ženy znovu učinit způsobilými pro společnost, která se stává čím dál restriktivnější.

Sarkastická inscenace *Retrotopia* se tímto mizogynním systémem zabývá a hledá solidaritu ve zdánlivě bezvýchodných situacích. Práce s tímto tématem je nejen nezbytná, ale i naléhavá – jednak jako copingová strategie pro vyrovnávání se s aktuální politickou situací ve světě, jednak proto, že otevírá prostor k tematizaci systémů a mechanismů přesahujících hranice a k vytváření nových kontextů.

CHCETE VÍC?

S rakouským Institutem pro média, politiku a divadlo bude možné se seznámit nejenom prostřednictvím jejich inscenace. Nahlédnutí do tvorby tohoto kolektivu nabídne workshop s režisérem Felixem Hafnerem a autorkou, dramaturgyní, režisérkou a performerkou Jennifer Giselow Weiss, který se uskuteční 24. dubna od 17.00 hodin v divadle Komédie. V rámci workshopu oba přiblíží svůj tvůrčí proces při realizaci výzkumného projektu a divadelního představení, kde novináři a divadelníci spolupracují na rozsáhlém výzkumném projektu zaměřeném na politické téma. Kolektiv na praktických ukázkách předvede účastníkům, jak se od tématu dostává ke struktuře budoucí inscenace a jak může fungovat tvorba textu s herci během zkoušek. V krátkých cvičeních představí

FOTO: BETTINA FRENZEL

FOTO: BETTINA FRENZEL

svůj způsob formulování témat a výzkumných i psacích technik. Workshop doporučujeme pro studenty režie, dramaturgie a příbuzných uměleckých oborů, pro posluchače žurnalistiky, pro dramaturgy nebo třeba dramatiky. Jazykem workshopu bude angličtina. Kapacita je omezená. Vstup zdarma pro vybrané účastníky.

ROMANA ŠTORKOVÁ MALITI

autorka je lektorka dramaturgie MDP a dramaturgyně festivalu Nová Komédie

¹ Termín německého původu je akronymem slov Frauen, Lesben, Intersexuelle, Nicht-binär, Transgender, Agender; označuje tedy ženy, lesby, intersexuální, nebinární, transrodové a agender osoby a slouží jako inkluzivní pojem pro rodové identity, které jsou v genderově asymetrických strukturách systematicky znevýhodňovány. Tento pojem je tedy komplexnějším politicko-institucionálním označením než zaužívané LGBTQI+ a pojmenovává strukturální znevýhodnění v patriarchálních systémech.

WORKSHOP
S REŽISEREM FELIXEM HAFNEREM
A AUTORKOU, DRAMATURGYNÍ, REŽISÉRKOU
A PERFORMERKOU JENNIFER GISELOU WEISS:

24. DUBNA 2026 OD 17:00 HODIN
V DIVADLE KOMEDIE.

PŘIHLAŠOVÁNÍ
(KRÁTKÝ MOTIVAČNÍ DOPIS A NĚKOLIK
VĚT O SOBĚ) NA E-MAIL:
ROMANA.MALITI@M-D-PCZ
DO 12. DUBNA 2026.

KEĎ VOJDE PRASA DO PALÁCA, NESTANE SA Z NEHO KRÁĽ. ZATO Z PALÁCA SA ČOSKORO STANE CHLIEV

LEN NIEKOĽKO TÝŽDŇOV PO DRUHOM VÍŤAZSTVE DONALDA TRUMPA V AMERICKÝCH PREZIDENTSKÝCH VOĽBÁCH PRIŠLA NOSITEĽKA NOBELOVEJ CENY ZA LITERATÚRU ELFRIEDE JELINEK S HROU *ENDSIEŤ/DOBYTIE*. JELINEK OKOMENTOVALA KAMPAŇ A „KONEČNÉ ŤAŽENIE“, KTORÉ VIEDLO K VÍŤAZSTVU DONALDA TRUMPA V POSLEDNÝCH VOĽBÁCH, ZACHYTLA POZORUHODNÉ UDALOSTI A ZVRATY, NO PREDOVŠETKÝM STUPŇUJÚCU SA RÉTORIKU PLNÚ MESIÁŠSKYCH SLOVNÝCH OBRATOV A MÉMOV. INSCENÁCIU JEJ TEXTU TERAZ PRINÁŠA DO PRAHY DÁVID PAŠKA, SLOVENSKÝ REŽISÉR A AUTOR, SPOLU S BRATISLAVSKOU MALOU SCÉNOU. V NASLEDUJÚCOM ČLÁNKU PREDSTAVUJEME POZNÁMKY Z KOMUNIKÁCIE DRAMATURGA MARTINA KUBRANA A REŽISÉRA DÁVIDA PAŠKU O TVORBE ELFRIEDE JELINEK.

O textoch Elfriede Jelinek platí násobne pravidlo, že text nereprezentuje realitu, ale generuje (nové) významy. Miesta dvojznačnosti alebo nedourčenosti sú vždy naplnené novými možnými významami, ktoré môžu zmeniť celú interpretáciu textu. Je to súčasť poetickej funkcie textu, kde celý text predstavuje často rozvetvenú alebo zretazenú metaforu, symbol. No v zásade takto okrem básní fungujú aj komplexnejšie útvary, ktoré pracujú s iróniou, sarkazmom, paródiou, alebo s paradoxom, oxymoronom, nonsensom. Dvojité alebo viacnásobné šifrovanie je potom priamo zamýšľanou súčasťou hry. To platí pre toho, kto text píše (*intentio auctoris*), i pre toho, kto ho číta (*intentio lectoris*).

Avšak Jelinek texty tvorí tak, aby zvukomalebnosť, skomoleniny, slovné hry, „vetné fraktúry“ presycovali novými možnými významami s každým novým čítaním a každým novým kontextom, do ktorého text vstupuje. Takými sú pravdaže časový a udalostný referenčný rámec – text bol napísaný tesne po voľbách v USA 2024 –, ale aj jazykový či kultúrny kontext.

Takže aj takto úzko a špecificky zameraná kritická satirická básnická esej určená pre divadlo je v prvom rade *opera aperta* – otvorené dielo, text, ktorý generuje významy.

DEMOKRACIA/POLYFÓNIA/FÚGA

Slovo *pluribus* pochádza z latinu a znamená „z viacerých“ alebo „z mnohých“.

Motto „E pluribus unum“ sa nachádza na veľkej pečati USA a je to symbol konceptu jednoty v rozmanitosti a mnohorakosti. Zdôrazňuje myšlienku, že jednotný národ môže vzniknúť z rôznorodého obyvateľstva s rôznym pôvodom, kultúrou a presvedčením.

Koncept polyfónie, mnohohlasu, sa ponúka ako vynikajúca metafora demokracie. Každý jednotlivý hlas si „ladí“, viachlas však naráža na disonancie, nesúlad a ruptúry. Práve našu (posluchácku aj hráčsku) túžbu po súlade a harmónii v súzvuku využíva hudba založená na polyfónii a kontrapunkte, akými je do jedinečnej formy dovedená baroková fúga. Naše túžobné očakávanie návratu k súzvuku a k vyvrcholeniu v kóde zodpovedá naša vnútorná viera, že mnohohlas má už vždy v sebe obsiahnutý tento potenciál krásy. Podobne veríme, že každá disonancia a „rozvrat“ – alebo „rozpad“ – štruktúry napokon vyústi v návrat k harmónii. Čo nás k tomu vedie?

Kľúčový text pre odomknutie *Endsieť* je báseň *Todesfuge / Fuga smrti* od Paula Celana, a to nie len, čo sa obrazov, symbolov a metaforiky týka. Rovnako dôležité je, že Jelinek prebrala formu fúgy ako metódu zmeny perspektívy rozprávania. Striedanie hlasov a perspektív je tu podobné ako v antickej tragédii, hoci na texte ako takom to vidieť nie je.

Jelinek varíruje vo viachlasej (pre nás štvorhlasej) fúge stále dookola niekoľko základných tém a udalostí, ktoré sú spojené s posledným obdobím pred Trumpovým víťazným ťažením – preto aj názov *Endsieť*. Ale súčasne sa vracia k udalostiam predchádzajúceho neúspešného Trumpovho „útoku“ na Biely dom, po ktorom nastala situácia podobná občianskej vojne, a známy útok na Kapitol.

Niektoré variácie odkazujú na *Evanjeliá*, na *Nový zákon*, ktorý zobrazuje Krista, jeho skutky, ale najmä krížovú cestu a zmŕtvychvstanie – to všetko z perspektívy Kristových nasledovníkov, učeníkov. Niektoré na Mojžišovo poverenie, aby vyviedol boží národ z otroctva do Svätej zeme, ako je spodobené v *Tóre* a v knihe *Exodus Starého zákona*.

Iné zas odkazujú na tragédiu Oidipa, ktorá je zachytená v *Tébskom cykle*, a na jeho spočinutie na Kolóne. Iné na *Artušovský cyklus*, najmä na legendu o Kráľovi Rybárovi a o svätom grále.

Všetky tieto udalosti sú tragédie, majú spoločnú postavu Kráľa alebo Proroka, Víťaza nad smrťou, Spasiteľa a miesto – návrat na posvätné, zakázané, pietne miesto, smrť a zmŕtvychvstanie, pýchu a trest, ktorý rozvráti ako katastrofa a tragédia celú polis a dolahne na všetkých. Druhý návrat kráľa je zatažený prorocťom.

Sú teda ironickou parafrázou na druhý vstup Trumpa do Bieleho domu, ktorého záhrada skutočne pripomína cintorín, posvätný háj na vršku Kolonos, Olivovú horu a Getsemanskú záhradu. Horu Sinaj, na ktorej sa zjavil Mojžišovi Boh a vyjavil mu *Desatoro*. Horu Mont Salvat, ktorá je spájaná so svätým grálom a ktorú hľadali Himmlerovi „vedci“, ako miesto počiatku árijskej rasy.

Jelinek pravdaže využíva aj podvratný humor a sarkazmus, ukazuje Trumpa a jeho blízkych ako paródiu alebo ironickú parafrázu „veľkých udalostí“ a „veľkých rozprávání“, na druhej strane však predpovedá dopad jeho zvolenia ako katastrofu, ktorá spôsobí mnohé tragédie.

Odkazuje tak na to, že príbeh Trumpa, ktorý sa druhýkrát vracia do domu, aby vládol krajine a národu, aby vládol svetu, je podobný ako príbehy spupných, arogantných kráľov, ktoré spôsobia obrovskú tragédiu, katastrofu, nakoniec zničia krajinu. Sú to archetypy, opakujúce sa príbehy z histórie a nočné mory. Pán, cisár, ktorý sa pre udržanie moci nad ríšou zbavuje nepriateľov, časť tých iných občanov nechá transportovať, vyhlási sa za najmocnejšieho a svoju ríšu za jedinu. Napokon sa vyhlási za boha. Jeho spupnosť privedie krajinu i ľudí do záhuby. Tragédie *Tébskeho cyklu*, *Argejského cyklu*, ale i záznam o vzachu a páde tretej ríše a o holokauste sú svojho druhu záznamom o udalostiach, ktoré majú pre ľudstvo podobný význam ako veľké prorocké texty náboženské, akými sú *Starý* a *Nový zákon*.

Endsieť je text zložený z bohatých a vrstevnatých metafor, odkazov a citátov, ktorý koncipuje Jelinek ako médium zašifrovaných posolstiev, prorocťiev. Text ako posolstvo, prorocťvo o kliatbe a prekliatí.

Niektoré z prorocťiev *Endsieť* sa už naplňajú, ale ľudia stále neveria, že to bude v konečnom dôsledku tragédia, a to nie len pre niektorých iných, tých druhých, ale pre všetkých. Ľuďom sa momentálne zdá, že je to skôr fraška, paródia, fantazmagória alebo nonsens. Počkajme si do konca, ako sa to vyvíja, čo z neho – Trumpa – nakoniec bude, možno sa mu niečo podarí zmeniť, zachrániť, možno jeho neortodoxné spôsoby prinesú mier a prosperitu. Čo nám to len pripomína?

Ale *Endsieť* nie je pieseň o večnom mieri, ale o konečnom víťazstve spupnej obludy, ktoré predstavuje koniec – apokalypsu – sveta, v ktorom sme žili a ktorý sme dôverne poznali ako náš svet, ako náš domov.

DÁVID PAŠKA A MARTIN KUBRAN

autori Dávid Paška je režisér a dramatik,
Martin Kubran je dramaturg a dramatik

FOTO: ROBERT TAPPERT

DAVIDE
ENIA

AUTOPOTRÉT

Davide Enia se narodil v Palermu roku 1974, v Miláně vystudoval moderní filologii a začal se věnovat divadlu. Jako dramatik a herec na sebe poprvé výrazněji upozornil v roce 2002, kdy inscenoval svůj divadelní monolog *Itálie–Brazilie 3:2* o legendárním fotbalovém zápase mezi Itálií a Brazílií během mistrovství světa v roce 1982. Za tuto inscenaci získal zvláštní cenu Ubu a zařadil se mezi nejvýraznější představitele italského narativního divadla, kdy jsou tvůrci zároveň autory i interprety svých textů, vystupují zpravidla sami na prázdné scéně, vystačí si jen se svým hlasem a gesty. Enia ve svých hrách vychází i z tradice sicilského orálního vyprávění, tzv. *cunta* (od slovesa *cuntare* – vyprávět), jehož prostřednictvím lidové vypravěči líčili příběhy o chrabrých rytířích Karla Velikého. Jde o rytmizovanou řeč v dialektu, v níž se slova i slabiky vyrazují se specifickým důrazem, využívá se zvukomalebných slov a citoslovců, pracuje se s dechem, rytmem a improvizací.

V roce 2003 napsal Enia monolog *Květen 1943*, v němž zachytil dopady druhé světové války a bombardování Palerma očima dvanáctiletého chlapce. K výbuchům způsobeným válkou i mafianskými atentáty se vrátil roku 2012 ve svém debutovém románu *Jako v nebi, tak i na zemi*, který byl přeložen do více než dvaceti jazyků a česky vyšel v překladu Mariny Feltlové v roce 2023 v nakladatelství Argo. Tato vícegenerační saga mapuje příběh jedné palermské rodiny, zejména pak jejich mužských členů, v průběhu padesáti let. Na pozadí vyprávění o chlapci, který se stejně jako jeho předkové touží stát šampionem v boxu, sledujeme společensko-politický vývoj Sicílie v letech 1942–1992.

Davide Enia

FOTO: TONY GENTILE

Roku 2017 vydal Enia prózu *Poznámky k jednomu ztroskotání*, v níž zpracoval svědectví posbíraná během častých pobytů na ostrově Lampedusa, který je tradičním cílem migračních vln z Afriky. O rok později ji převedl do úspěšné jevištní podoby pod názvem *Propast*.

Vyprávění záchranářů a uprchlíků se prolínají s osobními zpověďmi autora o jeho vztahu k otci i strýci, který bojuje s nevyléčitelnou nemocí.

Na mezinárodním Festivalu dei Due Mondi ve Spoletu představil v roce 2024 monolog *Autoportrét*, v němž se vrací do dob svého dětství a dospívání a snaží se pochopit, co umožnilo mafii ovládnout jeho město. Zkoumá základní principy fungování Cosy nosítry i to, jakým způsobem se tento zločinecký systém otiskl do podvědomí obyvatel Palerma, nucených žít ve strachu z všudypřítomného zla. Za tuto inscenaci získal v roce 2025 dvě nejprestižnější divadelní ceny Ubu – za nejlepší divadelní text a za nejlepší herecký výkon. Na svém kontě má i řadu dalších divadelních a literárních cen (Premio Tondelli, Premio Hystrio, Premio Le Maschere del Teatro Italiano, Premio ETI, Premio Mondello, Premio Gassman ad.).

Jak bys představil svoji hru *Autoportrét* českému divákovi, který se s tvojí tvorbou teprve seznamuje? Co bys chtěl, aby o tobě a tvém textu věděl?

Autoportrét je text, který potřeboval více než třicet let, aby spatřil světlo světa. Tolik času mi trvalo, než jsem pochopil, co se stalo nám všem obyvatelům Palerma, a než jsem o tom dokázal vyprávět. O mrtvých zavražděných Cosou nastrou, na které jsem neustále narážel v ulicích, o přestřelkách na náměstích, o bombách ve městě, o přítomnosti smrti jako neporazitelného a věrného stínu, o mlčení celé komunity tváří v tvář násilné

realitě. *Autoportrét* vypráví o tom, že jsem zdědil prázdný citový slovník a cítil potřebu popsat jeho stránky, protože jedině, když věci pojmenujete, můžete překonat trauma.

Palermo z dob tvého dětství a dospívání jsi už zachytil v románu *Jako v nebi, tak i na zemi*. Proč jsi měl potřebu se k tématu vrátit a dát tomuto městu svůj hlas i v *Autoportrétu*?

Vracím se do Palerma, protože je to město, které mě formovalo jako člověka. Realita je jazykovou konstrukcí, já od svého města zdědil jazyk znaků a symbolů, jejich prostřednictvím se vztahují k realitě. Rozluštit je pro mě znamená plně pochopit hloubku mých kořenů, pokračovat v dialogu s tímto tisíciletým místem mi pomáhá zkoumat jak moje temná místa, tak body úniku, které má v sobě každá existence.

Palermo je mým klíčem k interpretaci světa. Vrátil jsem se k němu, protože nastal čas čelit neuróze. Protože když se nevyrovnáte s neurózami, úzkostmi a strachy, budete se cítit špatně, a když se cítíte špatně, nic tím nezískáte. Abych toho dosáhl, potřeboval jsem si osvojit nástroje, které mi pomohou pochopit mé znepokojení, a ty jsem získal díky terapii, kterou jsem procházel několik let. Terapii doporučuji každému, protože se při ní děje něco důležitého: slyšíte svůj hlas, jak vyslovuje určité věci, a v momentě, kdy je vyslovíte, si uvědomíte, že ano, něco se vám stalo a nosíte si v sobě zranění, o kterých jste nevěděli a která se ještě nezahojila. Proces uzdravování začíná přesně v okamžiku, kdy váš hlas začne pojmenovávat to, co se stalo. Chce to čas a zkušenost, péči a přesnost, ale je to práce, z níž nakonec plynou obrovské výhody.

Vyrůstal jsi ve společnosti ovládané atmosférou strachu a bezmoci. Vidíš nějaké obdobné paralely i v dnešní

Výjev z inscenace *Autoportrét*

FOTO: ANDREA VERONI

Evropě? Je nějaká forma skrytého i otevřeného násilí v našich životech, se kterou se musíme každý den potýkat?

Násilí je všude, vždycky bylo, ale dnes je nejen akceptováno, ale dokonce ospravedlnováno. Probíhá genocida a nemluví se o tom, evropská migrační politika je zaměřena na udržení privilegií (velmi levná pracovní síla, využití zahraničních zdrojů) a uplatňuje kontrolu, která často vede k zneužívání lidí pocházejících z okrajových oblastí. Středozemní moře je už nejmenší čtvrt století hřbitovem a nic se nedělá pro to, aby se podmínky v zemích, ze kterých lidé migrují, zlepšily. Evropa je starý a vyděšený kontinent, kde vládne dvojí morálka. Idea budoucnosti je v háji: už neexistuje, a proto se vymyšlí nikdy neexistující minulost, aby se ospravedlnily všechny hanebnosti páchané v přítomnosti. Ale přesně to se děje, když z obzoru událostí zmizí vše posvátné: život sám o sobě už nemá význam, lidská těla se mohou obětovat, protože důležité je privilegium hrstky vyvolených a způsob, jak toto privilegium zachovat neporušené.

V *Autoportrétu* není důležitý jen obsah, ale také samotný zvuk a rytmus slov. Občas přecházíš do sicilského *cunta*, tradičního orálního vyprávění v dialektu, které používali lidové vypravěči. Důležité role hrají živá hudba a zpěv lidových písní, popěveků pouličních prodavačů. Další složku tvoří gesto. Můžeš popsat, jakým způsobem tyto složky skládáš dohromady? Vzniká to spontánně, na základě vyprávění, nebo si vytváříš jakousi osnovu, zvukově-rytmicko-gestický plán inscenace?

Když píšu pro divadlo, text vzniká během zkoušek: je to fyzická a vokální partitura, ve které se střídají gesta, rytmy a ticho. Můj

dialekt je poznamenán tichem, pohledy říkají víc než slova, každé ticho vyžaduje proces porozumění, který mu náleží, a já se jazykově utvářel v tomto lese znaků a ticha. Text se tedy nejdříve píše v mém těle a teprve poté je zaznamenán na stránkách.

Dramaturgická struktura se začíná rýsovat během vyprávění jednotlivých střípků. Ale já jsem dítětem mozaik, Palermo jich je plné, poučení je jasné: historie je ve své celistvosti nepoznateľná, můžeme se pokusit pochopit jednotlivé střípky, abychom pak mohli vyprávět o dalším a pak ještě dalším. Pokud jejich souhrn vytvoří obraz, dobře, znamená to, že mozaika byla dokončena. Ale práce na příběhu se odvíjí kousek po kousku. A právě to dělá literatura: buď se zabývá nezměnným, nebo vypráví o maličkostech, protože vesmír se nachází jak v nekonečnu, tak v zrnku písku.

Co chystáš dalšího – ať už na poli literárním, nebo divadelním?

Po osmi letech se chystám vydat nový román, který se zabývá fungováním mocenských mechanismů a způsoby, jak je sabotovat, v časovém rozpětí více než jednoho století, v němž postavy žijí a bojují v rozbořeném světě, v Palermu bombardovaném za druhé světové války, za války mafie, během represí armády a státu, střetávají se s bídou, násilím systému, krutostí mafie, přítomností zla v zákrutách reality, snaží se tu moc přežít, pokoušejí se ji přelstít, téměř vždy neúspěšně, daří se jim to jen velmi zřídka a jsou si vědomy toho, že právě díky těmto malým semínkům vzpoury má smysl pokračovat v tvrdší síti setí.

Ptala se a z italského přeložila
MARINA FELTLOVÁ
autorka je překladatelka a slovesná dramaturgyně Českého rozhlasu

UKÁZKA ZE HRY AUTOPOTRÉT

První mrtvolu zavražděného jsem viděl v osmi letech, když jsem se vracel domů ze školy, šel jsem cestou, na které jsem se domluvil s rodiči: via Montuoro, via Scobar, via Leonardo da Vinci, via Galileo Galilei, via Mozart, via Franz Liszt, tři patra po schodech nahoru a jsem doma.

Jdu po via Montuoro a vzpomínám, o čem jsme se dneska ve škole učili, o Féničanech, což je úžasný národ, samí mořeplavci. Dorazím do vii Scobar a vidím tři lidi, jak stojí strnulí jako stromy a všichni zírají na jedno místo. Na chodníku, přímo pod balkonem, kde bydlí můj spolužák ze třídy Giuseppe Malato, který zrovna dneska nepřišel do školy, leží člověk a z hlavy mu prýští krvavé jezero.

A to je první mrtvola zavražděného, kterou jsem kdy viděl. Přiblížím se, abych viděl líp, ale uvědomím si, že musí být mrtvý teprve krátce, ještě ani nepřišla policie, a jako kdyby šlo o telepatii, ta samá myšlenka prolítne současně hlavou všem přítomným, rázem se všichni vzdálíme, beze spěchu, nikdy se nesmí utíkat tam, kde někoho zabili, protože když tě zastaví policie, začne se vyptávat: Proč jsi utíkal? Co jsi viděl? Cos tu dělal? S policií je lepší nemít co do činění.

Pokračuju svojí cestou, zabočím do vii Leonardo da Vinci a... nemůžu tomu uvěřit! Je tu můj hrdina: chlápek se solí.

„Kupte si sůl do zásoby! Čtyři pytle soli za tisíc lir! Bílá rafinovaná sůl! Až mě budete hledat, nenajdete mě.“

A je to pravda, celý život ho hledám, a nikdy jsem ho nenašel, a teď je tady, náhodou, v nákladní tříkolce, za ním pyramida soli, v bílém tričku. Je nádherný.

Jako by mi celá má existence dávala životní lekci: abys skutečně našel to, co si toužeš přejít, musíš to přestat hledat. (...)

ZAJÍMÁ VÁS VÍCE?
NAVŠTIVTE ČESKOU PREMIÉRU
INSCENACE AUTOPOTRÉT
OD DAVIDE ENIA.

29. DUBNA 2026 OD 19:30
V DIVADLE KOMEDIE.

ABC

<u>1</u>	NE	17. 00	E. Ferrante, A. De Angelis GENIÁLNÍ PŘÍTELKYNĚ
<u>2</u>	PO	19. 00	K. Čapek BÍLÁ NEMOC
<u>3</u>	ÚT	19. 00	L. Kirkwoodová NEBESA + <i>Lektorský úvod od 18.30 na Malé scéně</i>
<u>4</u>	ST	19. 00	W. Shakespeare HAMLET + <i>Lektorský úvod od 18.30 na Malé scéně</i>
<u>5</u>	ČT	19. 00	D. Greig DOTKNOUT SE PRÁZDNA
<u>6</u>	PÁ	19. 00	M. Vačkář, P. Hudský, O. Havelka NEBOJ, BEJBY, TO JE JAZZ! + <i>Prohlídka zákulisí</i>
<u>9</u>	PO	19. 30	A. Miller SMRT OBCHODNÍHO CESTUJÍCÍHO
<u>10</u>	ÚT	19. 00	K. Čapek BÍLÁ NEMOC <i>Anglické titulky</i>
<u>11</u>	ST	19. 00	DERNIÉRA L. Hellmanová LIŠTIČKY <i>pro předplatitele a členy Klubu První řada za 150 Kč</i>
<u>12</u>	ČT	18. 00	J. Škorpil PRAŽSKÉ KOMORNÍ DIVADLO 2002–2012 – PROGRESIVNÍ STŘEDOEVROPSKÝ PROSTOR <i>Kronika MDP na Malé scéně</i>
<u>13</u>	PÁ	19. 00	E. Thompson NA ZLATÉM JEZEŘE + <i>Prohlídka zákulisí po představení</i>
<u>15</u>	NE	15. 00	J. M. Barrie, D. Drábek PETR PAN
<u>16</u>	PO	19. 30	M. Vačkář, O. Havelka ZÍTRA SWING BUDE ZNÍTI VŠUDE
<u>17</u>	ÚT	19. 30	M. Vačkář, P. Hudský, O. Havelka NEBOJ, BEJBY, TO JE JAZZ!
<u>18</u>	ST	19. 30	S. Petrů JEŽEK + <i>Lektorský úvod od 19.00</i>
<u>19</u>	ČT	19. 00	W. Russell SHIRLEY VALENTINE + <i>Prohlídka zákulisí po představení</i>
<u>20</u>	PÁ	19. 30	É. Zola, I. Klestilová NANA A ZABIJÁK + <i>Lektorský úvod od 19.00 na Malé scéně</i>
<u>24</u>	ÚT	19. 00	R. Sonego, R. Giordano VÍM, ŽE VÍŠ, ŽE VÍM...
<u>25</u>	ST	18. 30	MÍSTA DUVĚRNÝCH POTKÁNÍ <i>Pro členy Klubu První řada</i>
<u>27</u>	PÁ	19. 00	PREMIÉRA B. Steelová NEŽ HVĚZDY ZAPADNOU
<u>28</u>	SO	10. 00	P. Hašek HERECKÁ DÍLNA PRO NEHERCE <i>Malá scéna ABC</i>
<u>29</u>	NE	14. 00	A. Skálová, L. Vacovská PŘIPRAVTE SE NA CESTU! <i>Doprovodný program k inscenaci Gulliverovy cesty</i>
<u>30</u>	PO	9. 00	15. 00 P. Boháč podle J. Swifta GULLIVEROVY CESTY A. Skálová, L. Vacovská PŘIPRAVTE SE NA CESTU! <i>Doprovodný program k inscenaci Gulliverovy cesty</i>
<u>31</u>	ÚT	19. 00	10. 00 P. Boháč podle J. Swifta GULLIVEROVY CESTY <i>Pro školy</i> 20. 00 D. Greig DOTKNOUT SE PRÁZDNA M. Čepelka, P. Ulrich ŠANSONÁRIUM S MILONĚM ČEPELKOU <i>Kavárna ABC</i>

AKTUÁLNÍ INFORMACE
O PROGRAMU NALEZNETE NA:

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

ZMĚNA PROGRAMU
VYHRAZENA

ROKOKO

<u>2</u>	PO	19. 30	L. Trmíková CASANOVA <i>Divadelní spolek JEDL</i>
<u>3</u>	ÚT	19. 00	M. McDonagh PAN POLŠTÁŘ
<u>5</u>	ČT	19. 30	DERNIÉRA I. Bergman, L. Trmíková SOUKROMÉ ROZHOVORY <i>Divadelní spolek JEDL</i>
<u>7</u>	SO	19. 00	PREMIÉRA S. Petrů DOKTORKA Z DOMU TRUBAČŮ
<u>9</u>	PO	19. 00	podle F. Scotta Fitzgeralda PODIVUHODNÝ PŘÍPAD BENJAMINA BUTTONA + <i>Prohlídka zákulisí po představení</i>
<u>10</u>	ÚT	19. 00	F. Kafka PROMĚNA <i>Předplatné skupiny V</i>
<u>11</u>	ST	10. 00	F. Kafka PROMĚNA <i>Pro školy</i>
<u>12</u>	ČT	10. 00	F. Kafka PROMĚNA <i>Pro školy</i>
<u>13</u>	PÁ	19. 00	L. Trmíková SUZANNE RENAUD <i>Divadelní spolek JEDL</i>
<u>14</u>	SO	14. 00	S. Petrů DOKTORKA Z DOMU TRUBAČŮ + <i>Lektorský úvod od 18.30, prohlídka zákulisí po představení</i>
<u>16</u>	PO	19. 00	J. Potůček ARCHITEKTURA A HISTORIE DIVADLA ROKOKO <i>Architektonická prohlídka</i>
<u>18</u>	ST	19. 30	D. Kehlmann SOUSED D. Jařab ČURDA, HRDINA JEDNÉ PROHRY
<u>19</u>	ČT	19. 00	L. Trmíková ŽENY, DRŽTE HUBY! <i>Divadelní spolek JEDL</i>
<u>20</u>	PÁ	19. 00	S. Stone YERMA S. Petrů DOKTORKA Z DOMU TRUBAČŮ + <i>Lektorský úvod od 18.30</i>
<u>21</u>	SO	19. 00	+ <i>Lektorský úvod od 18.30</i> J. Havlíček NEVIDITELNÝ
<u>23</u>	PO	10. 00	A. Skálová DIVADLO JE METAFORA <i>Pro školy</i>
<u>25</u>	ST	19. 30	H. Pourrat TOHLE SE STALO! <i>Divadelní spolek JEDL</i>
<u>26</u>	ČT	19. 00	H. Pourrat TOHLE SE STALO! <i>Divadelní spolek JEDL</i>
<u>28</u>	SO	19. 00	C. van Kampenová FARINELLI A KRÁL + <i>Lektorský úvod od 18.30, prohlídka zákulisí po představení</i>
<u>31</u>	ÚT	19. 00	LÍZA A KVĚTEN <i>Host v rámci Noci divadel</i> Z. Salivarová HONZLOVÁ

● Představení v rámci festivalu *Měsíc Ukrajiny*

KOMEDIE

<u>1</u>	NE	19. 30	● MAKING THE STORY – UKRAJINŠTÍ VÁLEČNÍ FIXEŘI <i>Festival Měsíc Ukrajiny, debata s tvůrci po představení, české titulky</i>
<u>2</u>	PO	19. 30	D. Bowie, E. Walsh LAZARUS Anglické titulky
<u>3</u>	ÚT	19. 30	P. Marty, E. Leriche YOUR GHOSTS, MY SHADOWS <i>Koprodukce s Lenka Vagnerová & Company, české titulky</i>
<u>4</u>	ST	19. 30	T. Jarkovský, J. Vašíček podle Sofokla ANTIGONA + <i>Lektorský úvod od 19.00, anglické titulky, koprodukce s Divadlem Drak</i>
<u>5</u>	ČT	10. 00	T. Jarkovský, J. Vašíček podle Sofokla ANTIGONA <i>Pro školy, koprodukce s Divadlem Drak</i>
<u>6</u>	PÁ	10. 00	19. 30 ● NÁVRAT NA KRYM <i>Festival Měsíc Ukrajiny, komponovaný večer</i> T. Jarkovský, J. Vašíček podle Sofokla ANTIGONA <i>Pro školy, koprodukce s Divadlem Drak</i>
<u>8</u>	NE	18. 00	19. 30 M. Houellebecq, T. Ráliš ZNIČIT + <i>Lektorský úvod od 19.00, anglické titulky</i> PROMOVÁNÍ INŽENÝŘI <i>Pronájem Divadlo bez debat</i>
<u>9</u>	PO	15. 30	J. Maksymov TESLA Klub mladého diváka
<u>10</u>	ÚT	19. 30	J. Maksymov TESLA Anglické titulky
<u>11</u>	ST	19. 00	E. Ernesto MYSTICAL SELF <i>Koprodukce s Lenka Vagnerová & Company</i>
<u>13</u>	PÁ	19. 30	T. Waits, W. S. Burroughs, R. Wilson THE BLACK RIDER + <i>Lektorský úvod od 18.30, české titulky</i>
<u>14</u>	SO	17. 00	21. 00 ● SAFE SPACES: QUEER UKRAJINA <i>Festival Měsíc Ukrajiny</i>
<u>16</u>	PO	15. 00	19. 30 ● A. Bondarenko BRECHT.KABARETT <i>Festival Měsíc Ukrajiny, debata s tvůrci po představení, české titulky</i> ● O. Dmytriјеva ŽIRAFÁK MONS <i>Festival Měsíc Ukrajiny, české titulky</i>
<u>17</u>	ÚT	10. 00	podle M. Shelleyové FRANKENSTEIN <i>Klub mladého diváka + videolektorský úvod od 14.30</i>
<u>20</u>	PÁ	19. 30	19. 30 podle M. Shelleyové FRANKENSTEIN + <i>Videolektorský úvod od 19.00, anglické titulky</i> podle M. Shelleyové FRANKENSTEIN <i>Pro školy + videolektorský úvod od 9.30</i>
<u>21</u>	SO	19. 30	19. 30 VLADIMÍR MERTA 80+? <i>Host</i>
<u>23</u>	PO	19. 30	● PREMIÉRA N. Zarycká PŘEKROČIT HRANICE <i>Festival Měsíc Ukrajiny, debata s tvůrci po představení, české titulky</i>
<u>24</u>	ÚT	19. 30	D. Bowie, E. Walsh LAZARUS Anglické titulky M. Houellebecq, T. Ráliš ZNIČIT + <i>Lektorský úvod od 19.00</i>
<u>26</u>	ČT	19. 00	● KDYŽ JE VŠECHNO DOOPRAVDY <i>Festival Měsíc Ukrajiny, debata s tvůrci po představení, české titulky</i>
<u>27</u>	PÁ	19. 30	podle V. Woolfově ORLANDO L. Vagnerová GOSSIP <i>Koprodukce s Lenka Vagnerová & Company</i>
<u>28</u>	SO	19. 30	T. Ráliš OFÉLIE ONLYFANS + <i>Lektorský úvod od 19.00, anglické titulky</i>
<u>29</u>	NE	19. 30	22. 30 DJ SET VIAH <i>Noc divadel</i> T. Waits, W. S. Burroughs, R. Wilson THE BLACK RIDER + <i>Lektorský úvod od 19.00, české titulky</i>
<u>30</u>	PO	19. 30	L. Vagnerová PANOPTIKUM <i>Koprodukce s Lenka Vagnerová & Company</i>
<u>31</u>	ÚT	10. 00	15. 00 L. Vagnerová PANOPTIKUM <i>Pro školy, koprodukce s Lenka Vagnerová & Company</i> L. Vagnerová PANOPTIKUM <i>Klub mladého diváka, koprodukce s Lenka Vagnerová & Company</i>

DIVADLO X10

<u>8</u>	NE	19. 30	● D. Gabunia, D. Tavadze TRÓJANKY <i>Festival Měsíc Ukrajiny, debata s tvůrci po představení, české titulky</i>
----------	----	--------	---

NEBESA
LUCY KIRKWOODOVÁ
REŽIE: MARIÁN
AMSLER

↓
ABC
3. 3. 19.00

Píše se rok 1759 a na nebi byla spatřena Halleyova kometa. Až příště přeletí nad Suffolkem, bude jistě všechno lepší. Ženy a muži budou žít ve vzájemné úctě a podle práva a zákona. Mají na to dalších 75 let. Ted' ale zasedá porota žen, „ctihodných matek“, aby potvrdila, nebo vyvrátila, těhotenství odsouzené. Sally napomáhala hrůznému zločinu, není pochyb o její vině. Ale pokud je těhotná, což tvrdí, bude podle tehdejšího zákona deportována, a ne oběšena. Ženy ale musí rozhodnout jednomyslně.

ZNIČIT
MICHEL
HOUELLEBECQ,
TOMÁŠ RÁLIŠ
REŽIE: TOMÁŠ RÁLIŠ

↓
KOMEDIE
6. 3. 19.30, 23. 3. 19.30

Evropská identita se rozpadá, krajní pravice sílí a svět kolem přestává dávat smysl. Paul, blízký spolupracovník ministra, sleduje nejen rozklad politického systému, ale i vlastní rodiny. Otec je vážně nemocný, manželství nefunguje a vztahy se sourozenci jsou napjaté nebo neexistující. Hranice mezi politickým děním a soukromým životem je čím dál méně zřetelná. Otázka, jestli může být život šťastný, se neklade nahlas, ale visí ve vzduchu. Zmizela naděje, že něco půjde napravit. Nic. Zničit.

DOKTORKA
Z DOMU TRUBAČŮ
SIMONA PETRŮ
NA MOTIVY ROMÁNU
ILONY BORSKÉ
REŽIE: MICHAL
DOČEKAL

↓
ROKOKO
13. 3. 19.00, 20. 3. 19.00

Říkali jí, že nemá cenu, aby se jako žena snažila stát chirurgem. Říkali, že někdo by měl jet zkoumat tropické nemoci na Blízký východ, ale samotná ženská tam nemá co dělat. A říkali, že to, co tam zažije, rozhodně nevydrží. Tak se naučila dvanáct jazyků, otevřela si v centru Bagdádu soukromou českou praxi a pro ženy v ortodoxní muslimské společnosti i jejich děti se stala často jedinou šancí na život. Vlasta Kálová-di Lotti, lékařka z jihočeských Bernartic, našla v Orientu lásku, pro kterou stojí za to, chtít přelstít smrt a probdít tisíc a jednu noc.

ABC

<u>1</u>	ST	19.00	M. Vačkář, P. Hudský, O. Havelka NEBOJ, BEJBY, TO JE JAZZ!
<u>2</u>	ČT	19.00	B. Steelová NEŽ HVĚZDY ZAPADNOU
<u>7</u>	ÚT	19.00	W. Russell SHIRLEY VALENTINE
<u>8</u>	ST	19.00	A. Miller SMRT OBCHODNÍHO CESTUJÍCÍHO
<u>9</u>	ČT	19.00	L. Kirkwoodová NEBESA + <i>Lektorský úvod od 18.30 na Malé scéně</i>
<u>12</u>	NE	14.00	J. Potůček ARCHITEKTURA A HISTORIE DIVADLA ABC <i>Architektonická prohlídka</i>
<u>13</u>	PO	19.00	R. Sonogo, R. Giordano VÍM, ŽE VÍŠ, ŽE VÍM...
<u>14</u>	ÚT	19.00	K. Čapek BÍLÁ NEMOC
<u>15</u>	ST	19.00	B. Steelová NEŽ HVĚZDY ZAPADNOU
<u>16</u>	ČT	19.00	S. Petrů JEŽEK + <i>Lektorský úvod od 18.30</i>
<u>17</u>	PÁ	10.00	S. Petrů JEŽEK <i>Pro školy</i>
<u>18</u>	SO	15.00	D. Greig DOTKNOUT SE PRÁZDNA
		19.00	D. Greig DOTKNOUT SE PRÁZDNA
<u>20</u>	PO	18.00	M. Barešová VELKÉ ROMÁNY 19. STOLETÍ VE FILMU A NA DIVADLE ANEB OD ANNY KARENINY K JANĚ EYROVÉ <i>Kronika MDP na Malé scéně</i>
<u>21</u>	ÚT	19.30	É. Zola, I. Klestilová NANA A ZABIJÁK + <i>Lektorský úvod od 19.00 na Malé scéně</i>
<u>22</u>	ST	15.00	D. Greig DOTKNOUT SE PRÁZDNA <i>Klub mladého diváka</i>
		19.00	D. Greig DOTKNOUT SE PRÁZDNA
<u>23</u>	ČT	19.00	E. Thompson NA ZLATÉM JEZEŘE
<u>25</u>	SO	10.00	P. Hašek HERECKÁ DÍLNA PRO NEHERCE <i>Malá scéna ABC</i>
		15.00	J. M. Barrie, D. Drábek PETR PAN
<u>26</u>	NE	17.00	E. Ferrante, A. De Angelis GENIÁLNÍ PŘÍTELKYNĚ
<u>27</u>	PO	19.00	K. Čapek BÍLÁ NEMOC <i>Anglické titulky</i>
<u>28</u>	ÚT	19.00	W. Shakespeare HAMLET + <i>Lektorský úvod od 18.30 na Malé scéně</i>
<u>29</u>	ST	10.00	W. Shakespeare HAMLET <i>Pro školy</i>
		19.30	M. Vačkář, O. Havelka ZÍTRA SWING BUDE ZNÍTI VŠUDE
<u>30</u>	ČT	19.00	D. Greig DOTKNOUT SE PRÁZDNA

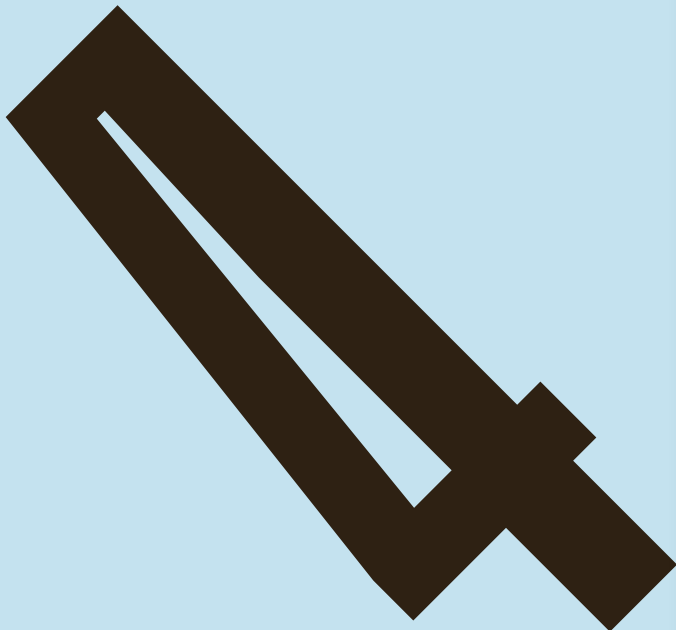
AKTUÁLNÍ INFORMACE
O PROGRAMU NALEZNETE NA:

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

ZMĚNA PROGRAMU
VYHRAZENA

ROKOKO

<u>1</u>	ST	19.00	M. McDonagh PAN POLŠTÁŘ
<u>3</u>	PÁ	19.00	E. Kishon ODDACÍ LIST
<u>7</u>	ÚT	19.00	J. Havlíček NEVIDITELNÝ
<u>9</u>	ČT	11.00	F. Kafka PROMĚNA <i>Pro školy</i>
		19.30	L. Trmíková ZAHRADNÍČEK / VŠE MĚ JE TVÉ <i>Divadelní spolek JEDL</i>
<u>10</u>	PÁ	19.00	C. van Kampenová FARINELLI A KRÁL + <i>Lektorský úvod od 18.30</i>
<u>13</u>	PO	19.30	L. Trmíková CASANOVA <i>Divadelní spolek JEDL</i>
<u>14</u>	ÚT	19.00	M. McDonagh PAN POLŠTÁŘ
<u>15</u>	ST	19.00	S. Petrů DOKTORKA Z DOMU TRUBAČŮ + <i>Prohlídka zákulisí po představení</i>
<u>16</u>	ČT	19.00	Z. Salivarová HONZLOVÁ
<u>19</u>	NE	17.00	D. Kehlmann SOUSED
<u>20</u>	PO	19.30	H. Pourrat TOHLE SE STALO! <i>Divadelní spolek JEDL</i>
<u>21</u>	ÚT	19.30	L. Trmíková KVĚTY NOCI <i>Divadelní spolek JEDL</i>
<u>23</u>	ČT	19.30	L. Trmíková KVĚTY NOCI <i>Divadelní spolek JEDL</i>
<u>24</u>	PÁ	11.00	F. Kafka PROMĚNA <i>Pro školy</i>
		19.00	S. Petrů DOKTORKA Z DOMU TRUBAČŮ
<u>25</u>	SO	17.00	Z. Salivarová HONZLOVÁ
<u>27</u>	PO	19.30	H. Pourrat TOHLE SE STALO! <i>Divadelní spolek JEDL</i>
<u>28</u>	ÚT	19.00	podle F. Scotta Fitzgeralda PODIVUHODNÝ PŘÍPAD BENJAMINA BUTTONA <i>Předplatné skupiny V</i>
<u>29</u>	ST	19.00	D. Jařab ČURDA, HRDINA JEDNÉ PROHRY

KOMEDIE

<u>1</u>	ST	19.30	L. Vagnerová LEŠANSKÉ JESLIČKY <i>Koprodukce s Lenka Vagnerová & Company</i>
<u>2</u>	ČT	19.00	BOHEMIA BALET
<u>6</u>	PO	20.00	T. Waits, W. S. Burroughs, R. Wilson THE BLACK RIDER + <i>Lektorský úvod od 19.30, české titulky</i>
<u>7</u>	ÚT	19.30	T. Jarkovský, J. Vašíček podle Sofokla ANTIGONA + <i>Lektorský úvod od 19.00, anglické titulky, koprodukce s Divadlem Drak</i>
<u>8</u>	ST	10.00	T. Jarkovský, J. Vašíček podle Sofokla ANTIGONA <i>Pro školy, koprodukce s Divadlem Drak</i>
		20.00	J. Maksymov TESLA <i>Anglické titulky</i>
<u>9</u>	ČT	19.30	L. Vagnerová PANOPTIKUM <i>Zadáno, koprodukce s Lenka Vagnerová & Company</i>
<u>10</u>	PÁ	19.30	T. Ráliš OFÉLIE ONLYFANS + <i>Lektorský úvod od 19.00, anglické titulky</i>
<u>11</u>	SO	19.30	podle V. Woolfové ORLANDO
<u>13</u>	PO	19.30	● E. Balakireva KLUCI <i>Festival Nová Komédie, české titulky, debata s tvůrci po představení</i>
<u>14</u>	ÚT	19.30	● T. Ráliš SLUČITELNÉ DNY <i>Festival Nová Komédie + lektorský úvod od 19.00</i>
<u>15</u>	ST	19.30	E. Ernesto MYSTICAL SELF <i>Koprodukce s Lenka Vagnerová & Company</i>
<u>16</u>	ČT	19.30	L. Vagnerová GOSSIP <i>Koprodukce s Lenka Vagnerová & Company</i>
<u>17</u>	PÁ	20.00	D. Bowie, E. Walsh LAZARUS <i>Anglické titulky</i>
<u>18</u>	SO	18.00	● JAK NA AUTORSKÉ DIVADLO (PRO TEENAGERY A JEJICH RODIČE)? <i>Festival Nová Komédie</i>
		19.30	● A. Vrzgula HEJ, POOKIE! <i>Festival Nová Komédie, debata s tvůrci po představení</i>
<u>19</u>	NE	19.30	● K. Letáková, E. Gaydečka, A. Čermáková RAPSODIE <i>Festival Nová Komédie, debata s tvůrci po představení</i>
<u>20</u>	PO	19.30	● E. Jelineková ENDSIEG/DOBYTÍ <i>Festival Nová Komédie, debata s tvůrci po představení</i>
<u>21</u>	ÚT	19.30	● T. Waits, W. S. Burroughs, R. Wilson THE BLACK RIDER <i>Festival Nová Komédie + lektorský úvod od 19.00, české titulky</i>
<u>22</u>	ST	17.00	● P. Klusák AGNETHA VOLÁ S.O.S. <i>Festival Nová Komédie</i>
		19.30	● P. Klusák AGNETHA VOLÁ S.O.S. <i>Festival Nová Komédie</i>
<u>24</u>	PÁ	17.00	● NA POMEZÍ ŽURNALISTIKY A DIVADLA <i>Festival Nová Komédie</i>
		19.30	● RETROTOPIA <i>Festival Nová Komédie, české titulky, debata s tvůrci po představení</i>
<u>25</u>	SO	19.30	● SMRADLAVÝ KONCERT NA ČTYŘECH NOHÁCH <i>Festival Nová Komédie, české titulky</i>
<u>28</u>	ÚT	15.00	podle M. Shelleyové FRANKENSTEIN <i>Klub mladého diváka + videolektorský úvod od 14.30</i>
		19.30	podle M. Shelleyové FRANKENSTEIN + <i>Videolektorský úvod od 19.00, anglické titulky</i>
<u>29</u>	ST	19.30	D. Enia AUTOPORTRÉT <i>Host</i>
<u>30</u>	ČT	19.30	M. Houellebecq, T. Ráliš ZNIČIT + <i>Lektorský úvod od 19.00</i>

● Představení v rámci festivalu Nová Komédie

NEŽ HVĚZDY ZAPADNOU
BETH STEELOVÁ
REŽIE: MARIÁN AMSLER

↓
ABC
2. 4. 19.00, 15. 4. 19.00

Na svatbě Marka a Sylvie se sejde široké příbuzenstvo, její dvě sestry, jejich partneři, ovdovělý otec, bláznivá teta, a nikoho netrápí, že ženichem je přistěhovalec odněkud z východní Evropy. Vše je zalité budoucím štěstím novomanželů. Ale horký letní den a stoupající hladina alkoholu v krvi rozproudí emoce. Začnou padat masky a na povrch vyplavou odhalení i obvinění, která nikdo nečekal. Ráno moudřejší večera už neplatí, zato trpký konec ano.

PAN POLŠTÁŘ
MARTIN MCDONAGH
REŽIE: TOMÁŠ RÁLIŠ

↓
ROKOKO
1. 4. 19.00, 14. 4. 19.00

Katurian je spisovatel, který žije v totalitě a ve své fantazii. Jeho povídky jsou temné, velmi temné, plné zločinů. Ale jsou to jen vraždy na papíře. Nestaly se. Nic jimi nemyslel. Pouze je napsal. Co když se ale najednou skutečně stanou? Nebo jde jen o náhodnou podobnost s výplody jednoho vyšínutého pisálka? To by zajímalo vyšetřovatele, kteří ho právě vyslýchají. Černá groteska o hranici mezi snem a realitou, odpovědností za slovo, mocí a manipulací. Postmoderní detektivka, v níž jako by pohádky bratří Grimmů naporcoval Quentin Tarantino sekáčkem na maso. Martin McDonagh, jeden z nejocetňovanějších dramatiků současnosti, tne do živého a předkládá nám elektrizující výpověď o násilí, za které odmítáme nést odpovědnost. Protože jde přece jen o to, odvyprávět příběh, nebo ne?

ORLANDO PODLE VIRGINIE WOOLFOVÉ
REŽIE: MARIÁN AMSLER

↓
KOMEDIE
11. 4. 19.30

Kronika muže a později ženy a zároveň lidstva po několik staletí, ve které se prolínají historická pravda s uměleckou fikcí. Dílo o toužení po tvorbě a touhě touhy. Feministická spisovatelka Virginie Woolfová ve svém poetickém i ironickém románu zkoumala dvě a více pohlaví, identitu člověka i společnosti a podstatu umění a došla k závěru, že budoucnost se jeví nadějeplně. A my se po sto letech ptáme, zda to všechno nebyla jen iluze.

SAFE SPACES:

NOVÝ PRAVIDELNÝ POŘAD MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH V DIVADLE KOMEDIE S NÁZVEM **SAFE SPACES** OTEVÍRÁ PROSTOR PRO UMĚLCE A UMĚLKYNĚ Z MINORITNÍCH A MARGINALIZOVANÝCH SKUPIN. CÍLEM JE VYTVOŘIT PROSTŘEDÍ, KDE SE MOHOU BEZPEČNĚ VYJÁDŘIT A SDÍLET SVOU TVORBU A ZKUŠENOSTI BEZ OBAV Z PŘEDSUDKŮ ČI VNĚJŠÍHO TLAKU. „**CHTĚLI BYCHOM SE ZAMĚŘIT I NA OSOBY ZE ZEMÍ, KDE NENÍ ÚPLNĚ BEZPEČNĚ BÝT OTEVŘENĚ QUEER UMĚLCEM. POSTUPNĚ BYCHOM CHTĚLI ROZŠÍŘIT TÉMATA I NA DALŠÍ MENŠINOVÉ A OKRAJOVÉ KOMUNITY A KULTURNÍ A UMĚLECKÉ PŘESAHY,**“ PROZRAKUJE O PROJEKTU UMĚLECKÝ ŠÉF MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH MARIÁN AMSLER.

SPOLEČENSKÝ KONTEXT

QUEER UKRAJINA

Další večer cyklu *Safe spaces* nese název *Queer Ukrajina* a zaměří se na zkušenost queer lidí v zemi, která už čtyři roky čelí plnohodnotné ruské invazi. Válka zásadně proměnila každodenní život celé společnosti – pro queer komunitu ale zároveň otevřela nové otázky viditelnosti, sounáležitosti, odporu i hledání bezpečí v podmínkách trvalého ohrožení. Impulzem k diskusi je mimo jiné nedávná smrt Lany Černohorské, ukrajinské aktivistky, vojačky a queer osobnosti, jejíž život i odchod připomínají, že i queer lidé jsou aktérkami a aktéry války. Mnozí z nich se zapojují do obrany země, působí v armádě, humanitárních organizacích nebo kulturním prostoru a zároveň pokračují v boji za rovnoprávnost a důstojnost. Jak dnes queer lidé na Ukrajině žijí, jak se proměňuje jejich identita v kontextu války, exilu a ztráty domova a co pro ně znamená „safe space“ v situaci, kdy je samotný pojem bezpečí radikálně narušen? Jaké formy

solidarity vznikají v podmínkách konfliktu? Jak se proměňuje vztah mezi osobní identitou, veřejným prostorem a odporem? A jakou roli v tom všem hraje kultura? Hostkou večera bude ukrajinská básnířka, performerka a překladatelka Iryna Zahladko, která mimo jiné představí svou nejnovější sbírku *Propaganda*. Moderuje Jan Dlouhý.

JAN DLOUHÝ
autor je redaktor a moderátor

↓

SAFE SPACES:
QUEER UKRAJINA

11. BŘEZNA 2026
OD 21.00
V DIVADLE KOMEDIE.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

ABCKOMEDIEROKOKO

Tentokrát vás zveme na jarní setkání s písničkami i dárkem

Hosty Zuzany Maléřové budou herci Petra Tenorová, Tomáš Weissler a režisérka Veronika Kos Loulová

PRVNÍ ŘADA MÍSTA DŮVĚRNÝCH POTKÁNÍ

25. března 2026, 18.30
Malá scéna ABC

28/03/2026 Pravda, absurdita, odvaha

NOC DEL

www.nocdivadel.cz

A

ČEKÁME DÍTĚ
MATEŘSKA
VRACÍM SE DO PRÁCE
PODNIKÁM
ROZVÁDÍME JE
SAMÍ S DĚTMI

Průvodce zákony pro rodiče

ZDARMA

Přehledné, čtivé a srozumitelné shrnutí právních předpisů souvisejících s rodičovstvím.

Ke stažení ZDARMA na www.aperio.cz

Aperio Společnost pro zdravé rodičovství

Záznam kultovního hitu *Dejvického divadla* zpět v kinech 8. dubna 2026.

UCPANĚJ SYSTÉM

Podle povídek The Acid House
Irvina Welsha

REMASTER

Kino Lucerna
13.00 a 16.30

ANNA HAVELKOVÁ:

KRAJINY TÍCHA
A PROMĚNY

Vystudovala obor kostým a maska na katedře scénografie DAMU pod vedením Kateřiny Štefkové. V Divadle DISK absolvovala inscenacemi *Instalace izolace* v režii Hermana Čolka a *Chladné dítě* v režii Tomáše Ráliša. Navrhla kostýmy pro inscenace *Pan Polštář* a *Ofélie OnlyFans* (Městská divadla pražská), *Vyhubyt* a *Slučitelné díly* (Klicperovo divadlo), *Noční můry s čápem marabu* (MeetFactory) a *Fernando Krapp mi napsal dopis* (Činoherní klub), vše v režii Tomáše Ráliša. Je autorkou kostýmů či výpravy k videoklipům *Smečka (P/\ST)*, *Mír (P/\ST)*, *Melt* (Lowmoe) a *Tell Me It's Summer* (Rodan & Supraphon). Věnuje se ilustraci a designu. Má za sebou samostatné výstavy *Oasis Plantae* a *Břehy*, také navrhla ponožky pro českou značku *we are ferdinand*. Tvoří pod pseudonymem *annajsem*. Její volná tvorba staví na organických tvarech a jemné emocionalitě. Prolíná tělesnost s přírodními strukturami. Výsledkem jsou obrazy, které působí zranitelně i neklidně zároveň.

1 FAZOLOVÁ POETIKA

2 MORA

3 METAMORFÓZY

